

Jesu jimoikatuawerà

Jesu ojimoikatu Juwão pè Jõvijã wasu rômõ remẽwarà

Imovyvya

Aã kareta Janejare'e Æg omotekokuwa Juwão tokusiwa imono Jesu koty rewarà kô pè maekwerà. Patimu eu ypõõgwerà mō pè. A'e pè temimopã'ægwerà rômõ Juwão tui remẽ, okusiwa kareta upa. Kee rewarà mō. A'evõ remẽ Romã pewarà jõvijã wasu ijayvukasiay jane kô pè. "Ije tẽ kuwasi emoe'e pejarà rômõ pekupa", e'i epe wayvukasiay rômõ. "Nemoe'ei mãe kô amomorijauokatà", e'i. Ajamã'ẽ aepe e'i epe remẽ, Jesu koty rewarà kô "erõvijã ywete" ne'i'ãi ijupe kupa. Jesu pè kõiijõ tẽ aepe e'i kupa. Ajawyi jõvijã wasu omopã'ãoka kô. Ajamã'ẽ ãmõgwerà okyje iwyi. Ajawyi e'i oupe kupa: "Kee aikotã jõvijã wasu tejuka e'ã. Ejurukwerà pègã tẽ amoe'e rã'ãgatã. Ajamã'ẽ epy'a pè Jesu tẽ amoe'etã", e'i kupa.

Iteetejẽ Juwão okusiwa, Jesu omojisaoka ijupe maekwerà. Wayvu 7 rômõ okoty rewarà atyry kô pewarà omojikuwaoka ijupe tokusiwa (J.Jim. 2.1—3.22). Æmõ, kãramõwarà rã omojikuwaoka amãtejẽ teve, okoty rewarà kô ojimomorijauvaytã remẽwarà rã omoikatu tokusiwa. Æmõ, Janejare'e Jõvijã wasu rômõ ojikuwatã pirujẽ jane kô pè remẽwarà rã teve. Æmõ, manyvo oõvajãrã kô omomatã remẽwarà rã. Æjãgai rõvijã tẽ tesõ omomatã, emĩgwai kô revejẽ remẽwarà rã omojikuwaoka Juwão pè tokusiwa. "Pirujẽ amojisaoka neupe mã'ẽ ekusiwa imono eayvu renuarã kô pè imokasia kô rômõ", e'i Jesu Juwão pè. A'e a'e kô okusiwa imono Jesu koty rewarà kô pè amẽ Juwão (J.Jim. 1.2).

Jesu ojimoikatu Juwão pè remẽwarà

1 ¹ Janejare'e omojikuwaoka amãtejẽ Jesu Kiristu pè manyvotã kãramõ vvy opa remẽwarà rã rewarà. "Emojikuwaoka neremĩgwai kô pè tokuwa kupa", e'i Jesu pè. Ajawyi Jesu omojikuwaoka ije a'evõ rã. Wemĩgwai vyapewarã omuu tomojikuwa ije. Kãramõ manyvoa rã omojikuwa ije. Ije, Juwão, amã'ẽ ee. Kee mã'ẽ vyapewarã omojisaoka ije, vvy opatã remẽwarà rã. ² Amã'ẽ apouvai ee maekwerà amome'utã

kareta rupi ikusiwa. Ereminuwerà Janejare'e omojenu ije maekwerà teve akusiwatà, Jesu Kiristu omojikuwaoka ije maekwerà. Aje ywete temirovija tè ijayvukwerà. A'evotà ãmē ekoi. ³Ikatuaytà aã eremikusiwarerà omogeta mǎe kō pè. Orytà ee kupa. Ikatuay wete ve wenutà mǎe kō pè, upi ekoi mǎe kō pè teve. A'e kō sōsi oryvaytà. Ke'ĩ a'evotà ãmē.

Juwão okusiwatà Jesu koty rewarà kō pè

⁴Ije, Juwão. Eremikusiwarerà tè aã kareta. Jesu koty rewarà kō pè akusiwa ajupa, Asia yvy wǎnà kō pè. ⁷ atyry mǎe kō pè akusiwa ajupa.

Janejare'e ikō tapenereko katu okatuaya rupi nē, a'e pejë. Tapepy'amopiryvypy katu teve ikō ipi nē. Oiko karuaru teāmā mǎ'ē tè Janejare'e. Age'e oiko jē iko. Karamoeve oikopa teāmā. Mǎerǎ tè oiko jētà iko. A'e tè poropy'amopiryvypy katu ipi. Poroereko katu okatuaya rupi teve ipi. ⁷ o'ǎg mǎe kō revejë poroereko katu ipi.^a

⁵Jesu Kiristu teve poroereko katu ipi. Ojevo jē a'evō ekoi kupa. Janejare'e ayvu mojenuare'eay wete Kiristu, Ta'yry e'eay rōmō. A'e ypy Janejare'e omomoeraoka omǎnō maire mǎ'ē. Jōvijǎ wasu teve Jesu. Pirujē jōvijǎgwerà kō 'arà kytywarà rōmō tè ekoi.

Jesu janerauvay. Ojjjukaoka tesō janeaiwererà repykarà mō, ãwisō janeaiwererà tikasi e'ǎ janere ky'y. ⁶Pe'ĩpyte mǎ'ē rōmō janereinō, Janejare'e remǐgwai kō rōmō. Janepyteporo Janejare'e pè oporegeta mǎe kō rōmō tijaiko, Uu pè oporegeta mǎe kō rōmō tijaiko, ãwisō tijaporijauesaoka jane kō ijupe. A'e rōmō'ite ikō tijamomojy imoe'e karuaru rōmō ipi nē. Ikasiaya rupi tijaiko karuaru jaiko. Ta'evō ikō nē.

⁷Wǎisō! Jesu yva rǎtasǎ rupi tè uutà. Owyjy uu remē, pirujē jane kō omǎ'ētà ee. Ooso ijuka maekwerà kō ve omǎ'ētà ee. Oja'o tesōtǎ ee omǎjǎ ãmē kupa. Pirujē mirǎ kō waite e'y e'yiwarà kō oja'otǎ ee omǎjǎ. Imǎnōawerà rè oja'otǎ kupa. Aje ywete a'evotǎ kupa.^b

⁸Kee e'i Janejare'e Jōvijǎ wasu rōmō:

– Pirujē moma'e aãparōma maekwerà tè ije. Pirujē amoawyjepatǎ mǎe rǎ teve ije. Aiko karuaru teāmā mǎ'ē tè ije. Age'e aiko jē aiko. Karamoeve aikopa teāmā. Mǎerǎ tè aiko jētà aiko, ije ywesō ekasiay wete mǎ'ē rōmō, e'i.^c

Jōvijǎ wasu rōmō Jesu ojimoikatu Juwão pè remēwarà

⁹Ije Juwão. Āwitō Jesu koty rewarà kō rōmō peiko, ãwīvo ve ije aiko. Jane ojevo jē Jesu simoēoka jane'arà kyty. Kee a'e pejë. Emomorijau ipe kupa remē, ajimomǎatǎ jē aiko. Āmō kō oityoka ipe eupe remē tesō

^a 1.4 Jisyry. 3.14; J.Jim. 4.5 ^b 1.7 Tan. 7.13; Mat. 24.30; Sak. 12.10

^c 1.8 J.Jim. 21.6; 22.13

ajimomãatã jê aiko. ãwitõ ije naityi, ãwĩvo ve pejê peiko. Janerõvijã ywete rê jajimomãatã jê jaiko ipi. Janejare'e ayvu Jesu rewarà amojenu jenu ereko ipi. Jesu wayvu, aje ywete mãẽ, omome'u ije maekwerà amojenu ereko ipi. Ajawyi emopãã kupa, Patimu ypõõgwerà pè. ¹⁰ A'e pè aju remê, Janejare'e pè aporegeta ajupa. Iãg emokasi moregeta yvapewarà taenu. Jimoava 'arà paire a'êvo aiko. ãmê wayvo moregeta aenu, a'êvo ve jimi'a puku jaopy mãẽ. Eapekwerà kytire wyi aenu moregeta. ¹¹ Kee e'i maevo sô tite ije:

– Age'e nemãêtã ee mãe kô ekusiwa. A'e neremikusiwarerã emonooka ajaire Jesu koty rewarà kô atyry pè. Kejõ taa wãnã kô pè emonooka: Epesu. Simina. Pekamõ. Tiatira. Saati. Piraneupia. Rautiseja. Mokepejõ taa wãnã kô pè emonooka neremikusiwarerã tomogeta kupa, e'i ije.

¹² Aepo jaa aenu remeve, ajirova amãjã ee. “Ava sipõ oporegeta ije upa?” a'e eupe. Ajirova amãjã ee remê, soõ, turi'y kô rê amãẽ, 7 rômõ. Yvy karakuri jinõgwerã tesõ turi'y kô. ¹³ A'e kô pytery pè ava mõ rê amãẽ. “Haa! Yva pe wyi uu ojimojane mãẽ rômõ teipõ ãwĩ!” a'e ee amãjã. ^d Ijyru poko upa. Ipy pe'ĩ tesõ ijyru poko ovãe. Ipokanapa yvy karakuri jinõgwerã teve. ¹⁴ Ijapira suky katu tẽ tesõ, mynyju vo. Ea kô eny tẽ tesõ upa, tata vo. ¹⁵ Ipy seny tẽ tesõ upa. ãwitõ separari tawa^e jaapy tojityku mãẽ vo 'ejê tesõ ipy tui. Wayvo tesõ oporegeta, ytu wasu ryapu vo tẽ tesõ. ¹⁶ Opo pè 7 jaytata kô wereko. O'ekatu pè wereko. Ijuru pe wyi marija poko vo maevo sô tite oê. Marija aime jeovai mãẽ vo oê ijuru pe wyi. Ova ãmê kwaray reny vo tẽ tesõ eny upa.

¹⁷ Amãẽ ee remê, ajimonyi tesõ. A'a tesõ amãnõ ovake. ãmê emõtã o'ekatu pè. Kee e'i ije:

– NeJimmyi sõi e'i. Yvy jinõ ypy remeve aikopa teãmã mãẽ tẽ ije. Yvy opa remê, aiko jêtã aiko mãẽ teve ije, e'i.^f ¹⁸ ãmõ, aiko jê aiko mãẽ teve ije. Amãnõ maekwerã teipe ije. Ajamã'ê nomãnõĩ mãẽ vo jê nemãẽ ere. Age'e aiko karuaru jê aiko. Aawyje namãnõ'ãi ky'y. Ije ywesõ eayvukasi mãnoã 'arã kyty aiko. ãmõ, omãnõ mãe kô rena pe wyi poromõẽ kuwa poromopõã eayvukasia rupi.^g ¹⁹ Age'ewarã rê teve amonotã teremãẽ. Kãramõwarã rã rê teve. Ajawyi nemãêtã ee mãe kô ikõ ekusiwa nê, a'e ene, e'i ije.

²⁰ E'i jê ije:

– Aã 7 jaytata vo mãe kô rê nemã'ê, epo pè tui mãẽ rê. ãmõ, 7 turi'y vo mãe kô rê nemã'ê teve, yvy karakuri jinõgwerã rê epyri tui mãẽ rê. Nerekuwaive manyvo jaa tẽ aã kô. Ajawyi amome'utã terekuwa. 7 turi'y vo mãe kô ivo ve Jesu koty rewarã kô atyry kô. Jaytata vo mãe kô ivo ve eremĩgwai yvapewarã kô. Ekoty rewarã kô rê oja'a mãe kô tẽ a'e kô, e'i ije.

^d 1.13 Jesu pewarã mõ aepo e'i. Tan. 7.13. ^e 1.15 Bronze ^f 1.17 Isa. 44.6; Juw. 1.1; 1Juw. 1.1; J.Jim. 2.8; 22.13 ^g 1.18 1Juw. 1.2; J.Jim. 1.8

Jesu okoty rewarà kō Epesu taa wānà kō pè wayvu okusiwaoka mǎ'ē

2 ¹ Āmē Jesu e'i jē ije:
– Kareta ekusiwa imono ekoty rewarà Epesu taa wānà kō rē oja'a mǎ'ē pè. Eayvu kee jaa ekusiwa imono:

7 rōmō jaytata kō epo e'ekatu pè areko mǎ'ē tē ije. Āmō, turi'y vo mǎe kō pyterà rupi aiko mǎ'ē teve, yvy karakuri jinōgwerà kō pyterà rupi. Ejapyaka katu ikō eayvu rē nē. ² Kee a'e pejē: Akuwa manyvo peiko ipi. Akuwa peposiko ywete eupe ipi. Jane kō pè pemojenu jenu eayvukwerà ipi. Pejimomorijau ipe remē, pejimomāatā jē peiko ipi. Āmō, nivoi mǎe kō pè kee napejēi 'ete ipi: “Nimanyvoi nivoi peiko remē”, napejēi 'ete ipi. Eremimonokwerà rǎ'āga kō uu pekoty remē, peā'ā kō esa ipi. Pekuwa iwari mǎe kō tē ipi mǎ'ē. Ajawyi napejapyakai ijayvu kō rē ipi. ³ Āmō, jane kō pemomorijau ipe erewarà mō remē, pejimomāatā jē ere pejipykātā rōmō ipi. Napenerekoivai a'evo peikoa. Akuwa a'evo peiko ipi.

⁴ Ajamā'ē kee jaa penewarà akuwa teve. Jypy remē erauvay pekupa mijā. Age'e nerau ywe'ei pekupa ky'y. Pejimotee sa'u ewyi peiko ky'y. Ajawyi nerory ywe'ei a'evo peikoa rē. ⁵ Jypy remēwarà vo 'ejē ikō tapeiko mijē nē! a'e pejē. Tapejimosiōka ikō peaiwererà kō reityoka Janejare'e pè ky'y nē! a'e pejē. Na'evoi sō peiko remē, aekyitā turi'y vo mǎ'ē penena pe wyi. ⁶ Ajamā'ē kee peiko jē rewarà mō tē poropota jē. Āwitō napotari Nikoraita koty rewarà kō reko ipi, āwīvo ve pejē napepota kōi teve.^h

⁷ Aepo Janejare'e Āg e'i ekoty rewarà kō atyry pewarà mō. Pejapyaka katu ikō aepo e'i remē nē.

Janejare'e rena e'eay pè uve yvyra i'a poromoigo karuaru mǎ'ē. I'akwerà ame'ētā tape'u, aiwea 'arà kyty peiko jē peiko remē.

[Aepo a'e kōrijō tē Epesu taa wānà kō pè terekusiwa, e'i Jesu.]

Jesu okoty rewarà kō Simina taa wānà kō pè wayvu okusiwaoka mǎ'ē

8 Jesu e'i jē ije:
– Kee eayvu ekusiwa mijē ekoty rewarà Simina taa wānà kō rē oja'a mǎ'ē pè:

Yvy jinō ppy remeve aikopa teāmā mǎ'ē tē ije. Yvy opa remē, aiko jētā aiko mǎ'ē teve ije. Amānō maire apoera mijē aiko mǎ'ē teve ije. Ejapyaka katu ikō eayvu rē nē. ⁱ ⁹ Kee a'e pejē. Akuwa pejimomorijau

^h 2.6 Nijakuwai ava pewarà mō Nikoraita koty rewarà kō eu. Ajamā'ē jakuwa nikatui kupa.

ⁱ 2.8 Juw. 1.1; 1Juw. 1.1; J.Jim. 1.17; 22.13

peiko. Akuwa peporijau ipe peiko. Ajamã'ê napeporijau mǎ'ê vo 'ejê peiko. Moma'e rè ywesõ peja'a mǎ'ê rōwã pejê. Janejare'e rè ywesõ kōrijõ peja'a ipi. A'evoa akuwa.

Kee penewarà akuwa teve. Nererovijai mǎe kō oporegeta ai tē pene ipi. Kee e'i owari rōmō kupa: “Áwitō Juteu kō Janejare'e ayvu rupi katu ekoi ipi, áwivō ve ore”, e'i tite owari rōmō kupa. Satanasi koty rewarà kō tē aepo e'i mǎe kō. Ajawyi tē oporegeta ai pene kupa ipi. A'evoa akuwa ve.

Ajawyi kee a'e pejê pemokasia rōmō. ¹⁰Aje pejimomorijau jêtà peiko. Tapejimonyi e'ã ikō pejimomorijau rē ajamã'ê nē, a'e pejê. Ájãgai rōvijã ojimojōvijã tarepe pene. A'evō penã'ãtà. Emìgwai kō pemopã'ãtà tereity pekupa. ¹⁰'arà rōmō jimopã'ãga pupe peikotã. Ta'evō ikō peiko ãmē nē. A'evō ipe penereko kupa remē, tereity e'ã ikō pekupa nē, a'e pejê. Tapejirovija jê ikō ere nē, pemãnõa pe'í. Aekwerà repykwera ame'êtà pejê ãmē ky'y. Epyri poromoigooka karuarutã epy rōmō. Ákãnytarã ikatuay mǎ'ê ame'êtà pejê, a'evoa mojikuwaparà rōmō.

¹¹Aepo Janejare'e 'Ág e'i ekoty rewarà kō atyry pewarà mō. Pejapyaka katu ikō aepo e'i mǎ'ê rē nē.

Kãramō jane kō omãnō mijê remē, aiwea 'arà kyty oiko jê iko mǎe kō nomãnō mij'ãi!

[Aepo a'e kōrijõ tē Simina taa wãnã kō pē terekusiwa ãmē, e'i Jesu.]

Jesu okoty rewarà kō Pekamō taa wãnã kō pē wayvu okusiwaoka mǎ'ê

¹²Jesu e'i jê ije:

– Kee eayvu ekusiwa mijê ekoty rewarà kō Pekamō taa wãnã kō rē oja'a mǎ'ê pē:

Marija poko aime jeovai mǎ'ê areko maevo sō tite mǎ'ê tē ije. Ejapyaka ikō eayvu rē nē. ¹³Kee a'e pejê: Akuwa ájãgai rōvijã Satanasi ywesõ ojimojōvijã mokope penena pē. Ajamã'ê a'evō ipe remē, pejirovija jê tesō ere pejipykãtã. Akuwa pejimorypa Átipa eu ijupe mǎ'ê ojuka kupa, eayvu omojenu jenu erokwa rewarà mō. Omãnõa pe'í tesō ojipykãtã jê ere. A'evō remē, pejê ve pejipykãtã jê ere. Amã'ê a'evō peiko remē ipi. Eroryvay ãmē pene.

¹⁴Ajamã'ê mokoi a'e pejê, kee rewarà mō. Oiko jê mokope pepytery pē neroryi 'ete ee mǎe kō mō. Kee mǎe kō. Kōitokō [karamoe remē] Paraã rupi ekoi mǎe kō, a'evō ekoi mǎe kō. Kōitokō kee e'i Paraki pē imoripe kō: “Ojare'e reko rupi Isaeu kō ekoi ipi. Eityoka ijupe kō, toiko e'ã aekwerà rupi kupa ky'y. Kee

tapejê ijupe kô: 'Pejo orerupi orejarà rã'ãga remi'õ wa', tapejê.^j 'Pejo erupi tapejimomy'a orekôjã kô rè', tapejê teve. A'evò ekoi kupa remê, noja'a'ãi ojarà rè ãmê kupa ky'y. Oitytà ojarà kupa ky'y", e'i Paraã maekwerà, karamoe remê.

Emã'ê. Oiko age'e Paraã rapijarà pepytery pè ky'y. A'e kô pemoisyry kuwasi mijã. ¹⁵Oiko teve pepytery pè Nikoraita koty rewarà ayvu rupiwarà kô. A'e kô rè neroryi teve. ¹⁶Ajawyi kee a'e pejê. Pejimosioka a'evò peikoa rè itypyypioka Janejare'e pè ky'y. Pemoisyry kô ikenê. Napemoisyry kô sô remê, ije tè aatà mokope pekoty ajiapisi eeve kô. Ejuru pupewarà pupe tè tesô ajiapisità ee kô, emarija poko vo mã'ê pupe tè tesô.

¹⁷Aepo Janejare'e Æg e'i ekoty rewarà kô atyry kô pewarà mō. Pejapyaka katu ikō aepo e'i mã'ê rè nê.

Åwitō karamoe remê ja'umã'ê yvapewarà, amê'ê ekoty rewarà kô pè, mãnã eu ijupe mã'ê. A'evotà ere ojirovija jê mãe kô arekotã.^k Åmō, erã kô ainõtã ime'ê ijupe kô, temikuwa e'ã. A'e kô remikuwa rōmō kōrijō tè. Takuru si mã'ê ape rè akusiwatã erã kô inō ime'ê ijupe kô, aiwea 'arã kyty oiko jê iko kupa remê.

[Aepo a'e kōrijō tè Pekamō taa wãnã kô pè terekusiwa, e'i Jesu].

Jesu okoty rewarà kô Tiatira taa wãnã kô pè wayvu okusiwaoka mã'ê

¹⁸Jesu e'i jê ije:

– Kee eayvu ekusiwa mijê ekoty rewarà Tiatira taa wãnã kô rè oja'a mã'ê pè:

Janejare'e Ra'yry tè ije. Erea eny tata reny vo 'ejê mã'ê. Epy enyvu katu karakuri ojityku mã'ê vo 'ejê. Pejapyaka katu ikō eayvu rè nê, a'e pejê. ¹⁹Kee a'e pejê. Akuwa manyvo peikoa. Erauvay pekupa ipi. Pejipykãtã jê ere ipi. Pejimokasiay jê eayvu mojenua rè ipi. Åmō kô pemomorijau ipe ipi. Ajamã'ê pejimomãatã jê ipi. Age'e ywesô a'evò peiko ipi. Akuwa a'evò peiko ipi.

²⁰Ajamã'ê kee penewarã akuwa teve. Wãivĩ nivoi mã'ê mō pepytery pè ekoi. Peayvukasi kuwasi ijupe mijã! Pemoisyry kuwasi pe wyi mijã! Kee ekoi. Åwitō jōvijã wasu rerekwarã Jesepeu nivoi tesô karamoe remê. Åwivo ywete åwĩ pepytery pè ekoi mã'ê.^l Eayvu mojenuarã rã'ãga tè a'e. Kee e'i owari rōmō poromoe:

j **2.14** Janejare'e kee e'i Isaeu kô pè karamoe remê maekwerã: "Nererovijai mãe kô ja'umã'ê oinõ ojarã rã'ãga jimoãtãgwerã pè ipi. A'evò omojōvijã rã'ãga ipe kupa. Ajaire wekyi wemime'ægwerã iwa kupa ipi. Emime'ægwerã kô tape'u e'ã ikenê", e'i maekwerã. P.Moirõ. 22.5;7; 31.16; 25.1-3 ^k **2.17** Juw. 6.32-33 ^l **2.20** 1To. 16.29-34

“Pejo erupi tapejimomy'a”, e'i. ãmõ, ojarà rããga pè wemime'ëgwerà pewarà mõ, “Aã pe'u”, e'i. “Nimanyvoi pe'u remẽ”, e'i rããga. Aepo jaa rupi poromoripe iko ipi. ²¹“Eity neaiwererà!” a'epa ipe ijupe. ãmõ, aãrõ ipe waiwererà toity. Ajamãë ojimoape eayvu renu tare'ã wyi tẽ sikaepo. Ojimoane'e jẽ tesõ omy'arà mõ iko. ²²Ajawyi aepo na'e'ãi ijupe ky'y. Amotekorã tesõtã imomorigauvay ky'y. Omy'arà rena pè tẽ itekorãtã. Imy'a ee mãe kõ ve amomorigau tevetã. Ke'ĩ a'evotã aiko ojimoane'e jẽ waiwererã rè kupa remẽ. Ojimosioka amãtejẽ waiwererã reityppyipaoka eupe kupa remẽ tẽ katu namomorigau kõ'ãi ãmẽ. ²³Emigwai kõ ve amomatã. Imomorigau kõ rè ekoty rewarã kõ omãë remẽ, kee e'itã kupa: “Aje ywete jane kõ py'a okuwa mãë tẽ Jesu. Pirujẽ jane kõ jipy'amogetaa okuwa mãë tẽ Jesu”, e'itã kupa. [ãwitõ nojirovijai ere mãe kõ py'a akuwa, ãwivo ve ere ojirovija e'e mãe kõ py'a akuwa ipi.] Areko katu ywetetã ere ojirovija e'e mãe kõ ãmẽ. Nivoi mãe kõ ãmẽ amomorigautã.

²⁴Oiko jẽ pepytery pè Jesepeu ayvu noerovijai mãe kõ ajamãë. A'e kõ rè aporegetatã. Akuwa nererovijai mãe kõ penã'ã remẽ. A'e kõ kee e'i epe pejẽ: “Ore poromo'etã Satanasi rekoa rè, temikuwa e'ã rè”, e'i epe pejẽ. Aepo e'i kupa remẽ, “ãní!” pejẽ ijupe kõ ipi. Napeenu tari ãwĩ rapijarã ayvu ipi. Ajawyi erory pene ipi. Ajawyi kee a'e pejẽ: ²⁵ãwitõ pejipykãtã jẽ ere pejirovija ipi, tãwivo jẽ ikõ peiko nẽ, ajaate evãea pe'ĩ, a'e pejẽ.

²⁶Aiwea 'arã kyty peiko jẽ peiko remẽ, pejẽ ywesõ pirujẽ yvy wãnã kõ 'arã kyty poromoëokatã ãmẽ. ²⁷ãwitõ Papa eayvumokasi, ãwivo ve poroayvumokasitã ãmẽ, ãwisõ nivoi mãe kõ tapemomorigau jimo'yjẽ. ãwitõ turuwa jamomo jimo'yjẽ tojika jika, ãwivotã opatã. ²⁸Jaytata wasu kõ'ëtã remẽ ojisa mãë vo 'ejẽ mãë ame'ëtã pejẽ.^m Aiwea 'arã kyty peikoa mojikuwaparã rômõtã a'e jaytata wasu.

²⁹Aepo Janejare'e 'ãg e'i ekoty rewarã kõ atyry kõ pewarã mõ. Tapejapyaka katu ikõ aepo e'i mãë rè nẽ.

[Aepo a'e kōrijõ tẽ Tiatira taa wãnã kõ pè terekusiwa, e'i Jesu.]

Jesu okoty rewarã kõ Saati taa wãnã kõ pè wayvu okusiwaoka mãë

3 ¹Jesu e'i jẽ ije:
– Kee eayvu ekusiwa mijẽ ekoty rewarã Saati taa wãnã kõ rè oja'ã mãë pè:

Janejare'e 'ãg kõ 7 rômõ areko mãë tẽ ije. Jaytata kõ 7 rômõ areko mãë teve ije. Pejapyaka katu ikõ eayvu rè nẽ. Kee a'e pejẽ. Akuwa

^m 2.28 J.Jim. 22.16

pirujẽ manyvo peikoa ipi. Pejirovija maevo sô tite ere ipi. Pejirovija katu rã'ága tè ere ipi. Pepy'a pè werywete pemãñ mõe kô rômõ peiko eupe. ²Ajawyi kee a'e pejẽ. Pemã'ẽ pepõ'ã pejimokasi amãtejẽ pemãñ e'áve! a'e pejẽ. Napejimoteei remẽ, akuwa Janejare'e, "Nivoi peiko", e'itã pejẽ pemosã'ága remẽ. ³Jypy remẽ Janejare'e ayvukwerà ojenu ypy peupe remẽ itôkô pejapyaka katu ee ipi mijã. Penoryvay teve itôkô enu mijã. Aekwerà vo ikô tapeiko mijẽ nẽ! Tapejimome'u Janejare'e pè pejiporijauesaoaka. Ijayvukwerà rupi katu tapeiko mijẽ ky'y, ajo e'áve. Áwitô nijakuwa amãtejẽi manyvo remẽ imona mã'ẽ uutã omona rômõ janema'e rè, áwivotã evãea rã. Napekuwa amãtejẽ'ãi avãe remẽ. Ajo remẽ tè katu pekuwatã. Ajawyi ikô emoa'u pekupa nẽ, a'e pejẽ.ⁿ

⁴Oiko ere ojimo'y jẽ mõe kô pepytery pè ajamã'ẽ. A'e kô pè, "Erory pene", a'e. "Eayvu rupi katu peiko ipi", a'e. "Napemoky'ai maevo sô tite peyru", a'e ijupe kô.^o "Ajawyi i'ete tyru sukyry pepypy [ivo peikoa jikuwaparã rômõ]", a'e ijupe kô. ⁵Aiwea 'arã kyty peiko jẽ peiko remẽ, tyru sukyry amẽ'etã peupe tapepypy. Ekareta rè ojikusiwapa penerã, Janejare'e pyri peiko karuarutã mãe kô rômõ. Namoje'o'ãi penerã kô ekareta re wyi. Kãramõ kee a'etã Papa pè: "Aã nepyri oiko karuarutã mãe rã kô rerã akusiwapa", a'etã. Penerã kô amome'utã ijupe amẽ, emígwai yvapewarã kô ve toenu.^p

⁶Aepo Janejare'e 'Ág e'i ekoty rewarã kô atyry pewarã mõ. Tapejapyaka katu ikô aepo e'i mã'ẽ rè nẽ.

[Aepo a'e kôrijõ tè Saati taa wãná kô pè terekusiwa, e'i Jesu.]

**Jesu okoty rewarã kô Piraneupia taa wãná
kô pè peyvu okusiwaoka mã'ẽ**

⁷Jesu e'i jẽ ije:

– Kee tè mijẽ eayvu ekusiwa ekoty rewarã Piraneupia taa wãná kô rè oja'a mã'ẽ pè:

Naikoi 'ete eaiwererã mã'ẽ teãmã tè ije. Aje ywete a'e mã'ẽ teve ije. Pejapyaka katu ikô eayvu rè nẽ. Kee a'e pejẽ. Papa rena pè poromoigeoka mã'ẽ ije. Áwitô jövijã Tavi ayvu rupi tè jane kô oike Jerusarẽ taa pè karamoe remẽ, áwivo ve eayvu rupi peike kuwa Papa rena pè. Ava mõ pè sô, "Eike Janejare'e rena pè", a'e remẽ, a'evotã eayvukasia rupi peiko amẽ. Áwisõ ava mõ "nereike'ãi" e'i epe remẽ, amoigeoka jẽ kuwa "eike" a'epa ijupe rewarã mõ. Áwivo ve ava

ⁿ 3.3 Mat. 24.43-44; Ruk. 12.39-40; 1Tes. 5.2; 2Pe. 3.10; J.Jim. 16.15-16 ^o 3.4 "Naikoi peaiwererã" jaa tè aepo e'i ijupe kô. Sak. 3.3-5 ^p 3.5 J.Jim. 13.8; 17.8; 20.12; 21.27

mõ pè sô “nereike'ái” a'e remẽ, aje ywete noike'ái eayvukasia rupi. Áwisô ava mõ “eike” e'i epe remẽ, namoigeoka'ái “nereike'ái” a'epa ijupe rewarà mõ. ⁸Akuwa manyvo peikoa. Pejẽ, napekasi ywe'e'i epe. Napeatyí epe. Ajamã'ẽ eayvu rupi peiko jẽ peiko ipi. Nereityí 'ete pekupa ipi. Pejimo'y jẽ ere peiko ipi. Ajawyi “eike” a'epa pejẽ. Ajawyi ava mõ sô “nereike'ái” e'i epe pejẽ remẽ, poromoigeoka jètã Papa rena pè.

⁹Pejapyaka katu ikenẽ! Oiko Satanasi ayvu rupi kee e'i mõe kô, “Juteu tẽ ije”, e'i rã'ága mõe kô. A'e kô amonookatã penovake tojimoenãpa'ã tojimomeme pene kupa ky'y. “Õ'õ, aje, Janejare'e remiau kô tẽ pejẽ”, e'itã pejẽ ãmẽ kupa ky'y. ¹⁰Aje ywete eayvu rupi katu peiko jẽ peiko ipi, pemomorijau ipe kupa remẽ, ãmõ kô ereityoka tarepe peupe remẽ tesõ. Ajawyi kãramõ nivoi mõe kô mõ ijayvukasi epe pirujẽ yvy wãnã kô pè remẽ, poroereko katutã penereko iwyi kô, tapenã'ã e'ã kupa.

¹¹Kuise'ẽ jẽ ajotã pekoty. Tapejipykãtã jẽ ere peiko ãmẽ, ajaate avãe remẽ. ãmẽ tẽ ãkãnytarã ame'etã pejẽ, [aiwea 'arã kyty peikoa mojikuwaparã rômõ]. ¹²Aiwea 'arã kyty oiko jẽ iko mõe kô amokasi jètã tojimo'y ere kupa. Emoe'etã tẽ erereko ãmẽ kupa ky'y. ãmẽ si Janejare'e rerã akusiwatã ee kô. Janejare'e rena rerã ve akusiwatã ee kô. “Jerusarẽ pyau” eu ena e'e pyau pè. Yva pe wyi uutã mã'ẽ a'e. A'e rerã akusiwatã ojimo'y jẽ ere mã'ẽ kô rẽ. Ererã ve akusiwatã ee kô, ererã ipyau mã'ẽ.^q

¹³Aepo Janejare'e 'Ág e'i ekoty rewarã kô atyry pewarã mõ. Tapejapyaka katu ikõ aepo e'i mã'ẽ rẽ nẽ.

[Aepo a'e kōrijō tẽ Piraneupia taa wãnã kô pè terekusiwa, e'i Jesu.]

Jesu okoty rewarã kô Rautiseja taa wãnã kô pè wayvu okusiwaoka mã'ẽ

¹⁴Jesu e'i jẽ ije:

– Eayvu ekusiwa mijẽ ekoty rewarã Rautiseja taa wãnã kô rẽ oja'a mã'ẽ pè:

Eayvu rupi tẽ pirujẽ Janejare'e e'i mã'ẽ “aje” taoty. Aje ywete a'e mã'ẽ tẽ ije. Janejare'e ayvu mojenuare'eay mã'ẽ teve ije. Janejare'e reminõgwerã kô 'arã kytywarã teve ije, eupe tẽ poroinõoka rewarã mõ. Pejapyaka katu ikõ eayvu rẽ nẽ. ¹⁵⁻¹⁶Kee a'e pejẽ. Akuwa manyvo peikoa ipi. Napejimo'ãgatui rupi ere ipi. Napepioryi wetesi teve ere ipi. Ajawyi emoe'etã tẽ tesõ pekupa ere pemã'ẽ remẽ ky'y. Áwitõ ja'umã'ẽ naeei mã'ẽ jamõ'ẽ ity, áwĩvo 'ejẽ eupe peiko.

^q 3.12 Kar. 4.26; Epr. 12.22; J.Jim. 21.1-7

17“Arekopa ipõ moma'e kõ”, pejẽ ywe'e tite. Ajamãẽ napemoma'ei maevo sõ tite pejẽ peiko. Napeyrui mã'ẽ vo sõ tite pejẽ peiko. Napeneai maevo sõ tite teve peiko. Awĩvo ipe pejẽ peiko. Ajamãẽ napekuwai pejimomorijaua. 18Ajawyi kee a'e pejẽ. Vvy karakuri ame'õtà peupe, tapemoma'e ywete, a'e pejẽ. Tyru sĩ gatu mã'ẽ ve tapepyy ewyi peyru rômõ, tapesĩ e'ã ewyi ky'y, a'e pejẽ. Penea poã ve tapepyy ewyi inõ penea rè, tapeneapyo katu ky'y, a'e teve pejẽ.

19Eremiau kõ tẽ pejẽ. Pirujẽ eremiauvay kõ amomorijau rãĩ imotekokuwa kõ rômõ ipi. Ajawyi aepo a'e pejẽ eayvukasia mõ, ivo tapeiko ky'y. Kee a'e teve pejẽ. Pejimosioka ikõ peaiwererà rè nẽ. Pejimome'u ikõ Janejare'e pẽ peaiwererà reitypypyioka ky'y! a'e pejẽ. Aje ywete a'evõ tapeiko! a'e pejẽ. 20Tetã jarà kõ vo 'ejẽ pejẽ. “Eike” napejẽi ije remẽ, naike'ãi penetã wryy pẽ. “Eike jajimory ojee”, pejẽ remẽ tẽ kuwa aike pepyri. Jajimorytã ãmẽ ojee ky'y. Awitõ jimorypa katu kõ ojimi'u ojipyri ipi, awĩvo vetã jajimi'utã ojipyri ãmẽ.

21Papa pyri aapy ajupa ipi. Kee e'ipa Papa ije: “Ejimojõvijã erevejẽ, aiwea 'arã kytywarà rômõ ene rewarà mõ”, e'ipa ije. Peupe kee a'e ãmẽ. Aiwea 'arã kytywarà rômõ sõ pejẽ remẽ, epyri peapytã teve ãmẽ, a'e pejẽ.

22Aepo Janejare'e 'Ãg e'i ekoty rewarà kõ atyry pewarà mõ. Tapejapyaka katu ikõ aepo e'i mã'ẽ rè nẽ.

[Aepo a'e kõiõjõ tẽ Rautiseja taa wãnã kõ pẽ terekusiwa, e'i Jesu.]

Janejare'e ojikuwa katutã Jõvijã wasu rômõ wena pẽ mã'ẽ rewarà

4 1Ãmõ tẽ apouvai maekwerà amovyvytã ky'y. Janejare'e rena rè tẽ tesõ amã'ẽ ky'y, yvapewarà ena rè tẽ tesõ. Okenaa rè ve amã'ẽ. Ojiovapyjavo upa.

Ãmẽ moregeta j'i'ite aenu mã'ẽ aenu mijẽ, jimi'a puku je'ẽ vo mã'ẽ. Oporegeta ije remẽ, kee e'i ije:

– Ejiupi ejo ekoty! Manyvotã kãramõ mã'ẽ tamõjisaoka neupe, teremã'ẽ ee! e'i ije.

2Ãmẽ py'awarã mõ Janejare'e 'Ãg kasia rupi a'e pẽ tẽ sikaepo aiko ky'y. Soõ, Jõvijã wasu apyka rè tẽ tesõ amã'ẽ! A'e pẽ ava mõ wapy i'aryvo upa, Jõvijã wasu rômõ. 3Ikatuay wete amã'ẽ ee. Iserenyny maevo sõ tite upa, putei pirã vo. Putei ijaky mã'ẽ vo teve. Moju yva pẽ opõ'ã maevo sõ tite mã'ẽ wãrimã upa, wapy upa remẽ. Ijaky serenyny mã'ẽ vo ijãrimãa. 4A'e pyri, ijãrimãa pyri, Janejare'e koty rewarã kõ rõvijã kõ rè amã'ẽ, 24 rômõ tõvijã kõ wapy upa mãe kõ rè. A'e kõ ijyru poko katu jome. Ijyru sukyky katu jome kupa. Ijãkãnyta karakuri re'y re'yi tesõ kupa. 5Ãmẽ,

soõ, Janejare'e apyka pe wyi overa vera. Tõpã jika jika vo tesõ upa! ãmõ, turi'y vo mã'ẽ okai upa, Janejare'e apyka rovake. 7 rõmõ okai upa. Janejare'e 'Ãg kõ tẽ a'e vo. 6 ãmẽ Janejare'e apyka rovake, warua isuky mã'ẽ vo sõ tite rẽ amã'ẽ ajupa. A'e ta'yrõwã mã'ẽ, pãranã wasu vo 'ejẽ. Iseny katu mã'ẽ a'e. Mytery pẽ ãmẽ Janejare'e ppy rupi temisage'ã oiko mãe kõ rẽ amã'ẽ, irõte rõmõ. Pirujẽ ea ea ajamã'ẽ ipirà kõ rupi kupa. Ijape kyty. Iposi'a rupi. A'evo tesõ ea ea kupa. 7 Kee mãe kõ rẽ amã'ẽ. Jawarã rõvijã vo mã'ẽ. 5 ãmõ, pui vo mã'ẽ. ãmõ, jane vo mã'ẽ. ãmõ, wyrau vo mã'ẽ. Oveve maevo sõ tite wyrau vo mã'ẽ iko. Mokocejõ temisage'ã kõ tui, Janejare'e ppy rupi. 8 Ipepõkã maevo sõ tite mãe kõ. 6 rõmõ ipepõkã mãe kõ. Pirujẽ ea ea ajamã'ẽ ipirà kõ rupi kupa. Ipepõkã wryu rupi teve. A'evo tesõ ea ea kupa. Pirujẽ a'evo ekoi kupa. 4 A'e kõ ojõga Janejare'e pẽ imoe'e upa. 'Arã rupi, pya rupi ojõga kupa. Nopi ojõga kupa. Kee e'i e'i Janejare'e moe'ea rõmõ ojõga kupa upa:

“Janejare'e ywesõ ikasiay wete Jõvijã wasu rõmõ ekoi.
Naikoi 'ete ijaiwererã ee mã'ẽ tẽ teãmã Janejare'e.
Aje ywete naikoi 'ete ijaiwererã ee mã'ẽ tẽ teãmã.
Oiko karuaru teãmã mã'ẽ tẽ Janejare'e.
Age'e oiko jẽ iko.
Karamoeve oikopa teãmã.
Mãerã tẽ oiko jõtã iko!” e'i e'i Janejare'e pẽ imoe'e ojõgarã rupi kupa upa.

9 A'evo omomojy Janejare'e imoe'e oõvijã wasu rõmõ kupa, apyka e'ey 'aryvo wapy upa remẽ. Kee e'i e'i teve kupa:

“Nekatuay wete, Janejare'e.
Neiko karuaru jẽ neiko mã'ẽ rõmõ neiko!” e'i e'i ojõga kupa.

[Ikatuay wete ojõga kupa upa.] 10 A'evo omoe'e kupa remẽ upi upi tõvijã kõ ipyri wapy okwa mãe kõ ve omoe'e, 24 rõmõ mãe kõ. A'e kõ ojimoenãpa'ã ojavyv Janejare'e rovake imoe'e, oiko karuaru teãmã mã'ẽ rovake. Wãkãnytarã wekyi ime'ẽ ijupe imoe'ea mojikuwaparã rõmõ kupa. Ojãvijõ vijõ jẽ a'evo ekoi kupa. Kee e'i ijupe kupa:

11 “Ene rõmõ'ite Jõvijã wasu rõmõ neiko, Janejare'e.
Pirujẽ jane kõ tanemomojy nemo'e.
'Ene ywesõ nekasiay wete mã'ẽ rõmõ neiko', te'i neupe kupa,
inõgarerã kõ tẽ ene rewarã mõ.

s 4.7 Leãõ t 4.8 Esek. 1.18; 10.12

Pirujê moma'e kô reinôgarerà teve ene.

Neremimota rupi ojino kupa.

Neremimota rupi teve oiko jê iko kupa", e'i e'i imoe'e kupa.

Kaneiru ra'yry vo mã'ẽ rewarà

5 ¹Ãmê amã'ẽ jê ajupa remê, kareta Janejare'e o'ekatu pè opyy upa. Ojimãmã mã'ẽ a'e kareta. Ovajarà revejê ojikusiwa. Ojiupe upa kareta. ⁷ rômô ijapea kô.

²Ãmô, Janejare'e remigwai yvapewarà rè amã'ẽ teve, ikasiay mã'ẽ rè. A'e wayvo oporegeta upa. Kee e'i:

– Ava kuwa pô kareta apea omotarai? Ãmô, ava kuwa pô kareta omopitera? e'i.

³⁻⁴Ajamã'ẽ nuvei ava omopitera kuwa kareta esa mã'ẽ. Ava jê rôwã uve yva pè omopitera mã'ẽ. Yvy pè ve ywete nuvei. Omãnô mãe kô rena pè ve nuvei. Ava jê rôwã kareta omopitera kuwa mã'ẽ. Ajawyi aja'o ywete amãjã a'evoa rè. ⁵Ãmê Janejare'e koty rewarà kô rövijã mô e'i ije:

– Neja'o sô! Wãi jövijã tẽ omotaraitã kareta apea imopitera. Jutaa jeapyrerã tẽ awĩ jövijã. Awĩ ywesô ikatuay ekoi mã'ẽ. Awitô jawarã rövijã ikasiay, awivo ve ikasiay. Jövijã Tavi Jeapyrerã e'eay tẽ awĩ. Awĩ ywesô aiwea 'arã kyty ekoi mã'ẽ. Awĩ tẽ kuwa omotarai kareta apea kô imopitera!^u e'i ije.

⁶Ãmê amã'ẽ imono remê, nakuwai ava pewarà mô aepo e'i. Ãmê amã'ẽ jê remê, Kaneiru ra'yry vo mã'ẽ^v rè amã'ẽ, jajuka janeaiwererã repy rômô maekwerã rè. Mytery pè katu tui upa, Janejare'e apyka pyri'ije'ẽ. Temisage'ã oiko mãe kô pytery pè teve. Ãmô, tövijã 24 rômô mãe kô pytery pè teve. A'e Kaneiru ra'yry vo mã'ẽ inamirãsĩ, ⁷ rômô. ⁷ rômô teve ea kô. Ea kô Janejare'e 'Ag jaa tẽ. Janejare'e o'Ag omono amô yvy yvy rupi wayvu mojenuarã mô jaa tẽ.

⁷Ãmê amã'ẽ remê, Kaneiru ra'yry vo mã'ẽ tẽ oo Janejare'e kyty, wapy upa remê. I'ekatu pe wyi kareta opyy. ⁸Opyy paire, temisage'ã oiko mãe kô ojimoenãpa'ã ojavyvy ovake imoe'e. Tövijã kô ve a'evo ekoi. A'e kô jamoje'ẽ mã'ẽ ijã jïropê mã'ẽ wereko.^w Ojãvijô vijô kô jê wereko. Ãmô, parapi yvy karakuri jinôgwerã teve opyy kupa upa, jaapy imopije katu mã'ẽ rena rômô, wemiapy kô rômô. Janejare'e koty rewarã kô poregetakwerã jaa tẽ a'e jaapy imopije katu mã'ẽ. ⁹A'e a'e kô ojãga Kaneiru ra'yry vo mã'ẽ pè imoe'e. Ojigarã pyau rupi tẽ ojãga kupa. Kee e'i ojãga kupa:

“Ene ywesô nekatuay wete mã'ẽ rômô neiko.

^u 5.5 Jesu pewarã mô aepo e'i. Isa. 11.1,10; J.Jim. 22.16 ^v 5.6 *Cordeiro* Isa. 53.5-8

^w 5.8 *Harpa*

Ene rōmō'ite kuwa kareta nepy iyapea motarai.
 Nemānō jane kō aiwererà repykarà mō,
 āwisō Janejare'e upewarà kō rōmō toiko kupa ky'y.
 Ajawyi ijatyray Janejare'e koty rewarà kō rōmō ekoi ky'y.
 Iteetejē ojiwyi mae kō.
 Iteetejē ena mae kō.
 Ijayvu kō iteetejē mae kō ve.
 Ipirà kō ve iteetejē mae kō.
 Ojiwy jiwyi teve tōvijā kō.
 A'e a'e kō pirujē nepyypa nemānō rupi erojivy kō Janejare'e kyty.
 10 Pe'itypyte mǎ'ē rōmō neinō kō, Janejare'e remīgwai kō rōmō.
 Nepyteporopa kō Janejare'e pē oporegeta mae kō rōmō imoaty kō,
 āwisō toporijauesaoaka jane kō Janejare'e pē kupa.
 Kāramō tōvijā kō rōmōtā tē jane kō pē ekoiā kupa, yvy pewarà kō
 pē”, e'i ojīga kupa.^x

Kaneiru ra'yry vo mǎ'ē pē aepe e'i ojīga imoe'e kupa.

¹¹ Āmē amǎ'ē mijē remē, soō, Janejare'e remīgwai yvapewarà kō rē
 amǎ'ē. Aty wasu tesō tui. Nijamoirō irōma kō'āi. A'e kō Janejare'e wārimā
 tesō upa. Temisage'ā oiko mae kō ve wārimā kupa upa. Tōvijā 24 mae kō
 ve wārimā kupa upa. Wārimā tesō ojīga kupa.^y ¹² Wayvo tesō ojīga kupa.
 Kee e'i ojīga kupa:

“Kaneiru ra'yry vo mǎ'ē ywesō ikatuay wete.
 Jane kō aiwererà repykarà mō omānōma mǎ'ē tē āwī.
 Age'e oiko jē iko mǎ'ē rōmō ekoi.
 Ajawyi simoe'e ywetetā.
 Ijayvukasiay wete Jōvijā wasu rōmō iko.
 Imoma'e ywete mǎ'ē rōmō ekoi, pirujē yvy pewarà kō jarā rōmō.
 Āwī ywesō otekokuwavay mǎ'ē rōmō ekoi.
 Āwī ywesō ikasiay wete.
 Ikatuay wete mijēsi mǎ'ē tē āwī.
 Simomojytā imoe'e ajawyi”, e'i ojīga kupa.

¹³ A'evo ojīga kupa. Ajaire pirujē tē tesō ojīga taenu kupa ky'y. Yva
 pewarà kō. Yvy pewarà kō. Āmō, omānō mae kō rena pewarà kō. Pāranā
 pupewarà kō teve. Pirujē ojeevejē ojīga kupa. Kee e'i ojīga kupa:

“Janejare'e simoe'e māerā tē, apyka e'eay 'aryvo wapy mǎ'ē.
 Kaneiru ra'yry vo mǎ'ē ve simoe'e māerā tē.

^x 5.10 Jisyry. 19.6; J.Jim. 1.6 ^y 5.11 Epr. 12.12-24

Mãerã tẽ simomojy imoe'e kô!

Ijayvukasiasy wete Jõvijã wasu kô rômõ iko mãerã tẽ áwĩ", e'i ojõga kupa.

¹⁴Ãmẽ temisage'ã oiko mãe kô oovaja kô:

– Õ'õ, awyje katu áwĩvo simoe'e karuaru! e'i kupa.

Ãmẽ tõvijã 24 rômõ mãe kô ojimoenãpa'ã ojayvy ovake kô imoe'e.

Kaneiru ra'yry vo mã'ẽ ijapea kô omotarai remẽwarã

6 ¹Ãmẽ amã'ẽ ee ajupa remeve, Kaneiru ra'yry vo mã'ẽ kareta apea ppykwerã rã'i omotarai. A'evo remẽ temisage'ã oiko mã'ẽ mõ wapukai. Tõpã vo 'ejẽ tesõ wapukai.

– Ejo! e'i wapukai rômõ.

²Ãmẽ amã'ẽ jẽ ajupa remẽ, kavaru sĩ rẽ amã'ẽ. Jane mõ rẽ amã'ẽ teve, kavaru ape 'aryvo wapy maevo sõ tite iko mã'ẽ rẽ. Raparã opo pẽ werekõ mã'ẽ a'e. Jõvijã wasu ákãnytarã opypy ereko. Wãpã kô 'arã kytwarã rômõ ootã iko.^z

³Ajaire Kaneiru ra'yry vo mã'ẽ omotarai mijẽ kareta apea mõ. Ameve temisage'ã oiko mã'ẽ mõ wapukai mijẽ.

– Ejo! e'i mijẽ wapukai rômõ.

⁴Ameve, soõ, kavaru pirã rẽ amã'ẽ, oẽ okwa remẽ.^a Ijape 'aryvo oo mã'ẽ rẽ amã'ẽ teve, ojimokasiasy jiapisia rẽ mã'ẽ rẽ. A'e jiapisia omoane'etã vvy pẽ mã'ẽ, áwisõ pirujẽ jane kô tojikõ'õ ojee ojiapisi rômõ ky'y. A'evõa rômõ marija poko temime'ẽgwerã opyy ereko.

⁵Ajaire Kaneiru ra'yry vo mã'ẽ omotarai mijẽ kareta apea mõ. Moapy ijapea kô omotaraipa amẽ ky'y. Ameve temisage'ã oiko mã'ẽ mõ wapukai mijẽ.

– Ejo! e'i mijẽ wapukai rômõ.

Ãmẽ amã'ẽ jẽ ajupa remẽ, soõ, kavaru pijõnã rẽ tẽ amã'ẽ ky'y. Ijape 'aryvo oo mã'ẽ ipowya kuwapa opyy ereko. ⁶Ãmẽ moregeta aenu, temisage'ã oiko mãe kô pytery pewarã poregeta. Kee e'i:

– Pe'ĩ 'arã mosikoa repykwerã noy'ãi ja'umã'ẽ ra'yrygã repy rômõ! e'i. Moma'eyva kawerã amẽ teremõnã e'ã, tije'e ay. Uvary raiwerã mã'ẽ ve teremõnã e'ã, e'i tojenu.

⁷Ajaire Kaneiru ra'yry vo mã'ẽ omotarai mijẽ kareta apea mõ. Irõte ijapea kô omotaraipa amẽ ky'y. Ameve temisage'ã oiko mã'ẽ mõ wapukai mijẽ.

– Ejo! e'i mijẽ wapukai rômõ.

⁸Ãmẽ amã'ẽ jẽ ee remẽ, soõ, kavaru tawa tẽ okwa iko ky'y. Áwitõ jamãnõ taray remẽ janetawa katu, áwĩvo itawa. Ijape 'aryvo oo mã'ẽ

^z 6.2 Sak. 1.8; 6.3,6 ^a 6.4 Sak. 1.8; 6.2

rerà pè “Mānōa” eu. A'e rakyry rupi āmō oo. A'e rerà pè “Omānō mǎe kō rena jarà” eu. A'e kō Janejare'e wayvumokasiay jane kō momaa rè. Maiveve āmō vvy rupi okwa kupa remē, porojukatà okwa kupa ipi. Pirujē rōwā ojukatà okwa kupa ajamā'ē. Irōte remē, pe'ī ojukatà. Moapy āmē nojuka'āi. Keetà poroereko porojuka kupa. Marija poko pè. Tyavorà pè. Tekorānà pè. Ojārō mǎe kō pè. Mokojejō tē.

⁹Āmē Kaneiru ra'yry vo mǎ'ē omotarai mijē kareta apea mō. Janepoaty ijapea kō omotaraipa āmē ky'y. Āmē Janejare'e ayvu mojenuarà temiapisikwerà 'āg kō rē amā'ē, yva pè. Noityi Janejare'e kupa rewarà mō nivoi mǎe kō wapisi kō maekwerà kō. A'e kō 'āg kō rē amā'ē. Janejare'e pè temime'ē rapya rena ypy pè tui kupa upa. ¹⁰A'e kō kee e'i wapukai rōmō Janejare'e pè:

– Naikoi 'ete neaiwererà nere mǎ'ē teāmā ene! Jōvijā wasu tē ene! Aje ywete si ere mǎ'ē tē ene. Manyvo remē ywete sipō orerepytā nejupa? Manyvo remē ywete sipō nemomoriĵautà oreapisiarerà kō? e'i wapukai kupa.

¹¹Āmē jane mō tyru sī gatu ome'ē ijupe kō imosāi, toppy oĵāvijō vijō jē kupa. Tyru poko tē ome'ē.

– Peārō jē rā'ī mokoje pekupa, e'i. Āwitō Janejare'e napeityi ajaate pejukaa pyri'ī, āwīvo jētā pevo mǎe rā kō. A'e kō tapeārō jē rā'ī pekupa, ajaate tojimoatypa pepyri kupa! e'i ijupe kō.

¹²Āmē amā'ē jē ajupa remeve, Kaneiru ra'yry vo mǎ'ē kareta apea mō omotarai mijē. Irō irōte ijapea kō omotaraipa āmē ky'y. Ameve vvy otyty tesō ky'y! Āmō, kwaray omy tesō ky'y! Jay rovau āmē ipirā tesō ky'y, wyy mǎ'ē vo 'ejē tesō! ¹³A'evō paire jaytata kō yva pe wyi okukui tesō uu vvy kyty ky'y. Āwitō moma'eyva ijāpitāay remē okukui ijyvytu ai remē, āwīvo jaytata kō okukui. ¹⁴Āmē si yva ojimāmā ky'y. Āwitō kareta ojimāmā kejāvōigà, āwīvo tesō. Āmō, vvytyry kō ojisyry wena pe wyi. Pareti kō ivo ve. Ypō'ōgwerà kō ivo ve. Ojisyry tesō kupa ky'y!

¹⁵[Āmē ywesō si ipoĵy ai tē ky'y.] Ajawyi jane kō pirujē ojemī epe ky'y. Pareti kwarà kō pupe oike ike ipe ojemī rōmō kupa. Takuru wasu kō pytery pè oike ipe teve ojemī rōmō kupa. Jōvijā wasu kō ve tesō a'evō ipe ekoi. Sota rōvijā kō ve ipe. Imoma'e ywete mǎe kō ve ipe. Iĵayvukasi mǎe kō ve ipe. Temīgwai kō ve tesō. Temīgwai ai kō teve. Ava jē rōwā nojemī ipoĵy ai mǎ'ē wyi. ¹⁶Ajawyi vvytyry kō pè kee e'i epe kupa:

– E'a ore'aryvo orereinō gatu rejupa! e'i epe kupa. Torojemī newyry pè! e'i epe teve kupa.^b

Takuru kō pè ve kee e'i epe kupa:

– Torojemī pepytery pè! Janejare'e wyi torojemī, tomǎ'ē e'ā orere! Āmō, Kaneiru ra'yry vo mǎ'ē wyi teve torojemī, toremomoriĵau e'ā! e'i.

^b 6.16 Ose. 10.8; Ruk. 23.30

¹⁷Oremomorijau wasua 'arà okwatà ky'y. Oremomorijau kupa remë, ava jë rōwã ojejatà! e'i kupa.

Janejare'e okoty rewarà kō rāpakā rè okusiwaoka imojikuwa remëwarà

7 ¹Ajaire amã'ë jë remë, Janejare'e remìgwai yvapewarà kō rè amã'ë. Irôte. A'e kō vvy popy siamyry kyty tui. ãmō, kwaray ãma kyty. ãmō, kwaray 'apa kyty. ãmō, kwaray yke kyty. ãmō, kwaray yke rovararà kyty. A'evò ekoi kupa. Yvytu ai jarà kō rōmō maevò sō tite ekoi kupa. Opyykātã vvytu ai kupa upa. Ajawyi nonuri vvytu ai. Vvy rupi nonuri. Pāranã wasu rupi nonuri teve. Nomovirupai amë vvyra kō.

²ãmō rè amã'ë mijë. Janejare'e remìgwai yvapewarà mō teve a'e. Pe'igã. A'e kwaray ãma kyty wyi uu iko. Janejare'e koty rewarà kō mojikuwapa opo pupe wereko. A'e yvapewarà wapukai uu iko. Yvytu ai jarà kō pè wapukai iko. A'e kō ikasiay vvy moaia rè, ãmō, pāranã moaia rè. ³Kee e'i ijupe kō:

– Tapepoi e'ã rã'i vvytu ai wyi, e'i. Vvy tapemoaioka e'ã rã'i, e'i. Pāranã wasu ve tapemoaioka e'ã rã'i, e'i. ãmō, vvyra kō ve. Ajaate ikusiwa toroinō rã'i Janejare'e remìgwai e'e kō rāpakā kō rè imojikuwapa kō rōmō, [timanyvo e'ã ijupe kō amë!] e'i wapukai.

⁴A'evò ikusiwaa oinō ee kō amë. Mōa'arōwã āpakā kō rè ojikusiwapa imojikuwapa kō rōmō. “Janejare'e pepararà”, e'i mǎ'ë ojikusiva. “144.000 rōmō tesō ojiāpakākusiwa mǎe kō”, e'i mǎ'ë ojenu ije. Pirujë Isaeu jeapyrerà waite e'yiwarà kō a'evò ekoi. ⁵⁻⁸Kejō a'evò ekoi mǎe kō:

Jutaa jeapyrerà kō, 12.000.

Rupë jeapyrerà kō, 12.000.

Kati jeapyrerà kō, 12.000.

Asee jeapyrerà kō, 12.000.

Napitari jeapyrerà kō, 12.000.

Manase jeapyrerà kō, 12.000.

Simeão jeapyrerà kō, 12.000.

Revi jeapyrerà kō, 12.000.

Isaka jeapyrerà kō, 12.000.

Semōrō jeapyrerà kō, 12.000.

Juse jeapyrerà kō, 12.000.

Pejāmī jeapyrerà kō, 12.000.

Mokopejō tesō ojiāpakākusiwa mǎe kō.

Aty wasu rewarà

⁹Ajaire amã'ë mijë remë, soō, aty wasu nijamoirō irōma kō'ãi mǎ'ë rè tesō amã'ë ky'y, Janejare'e rena pè. Iteetejë ojiwyi mǎe kō. Ojiwy jiwyi

jê tōvijã mãe kō. Iteetejê ena mãe kō. Ipirà kō ve iteetejê mãe kō. ãmõ, iteetejê ijayvu mãe kō. Aty wasu rōmõ ojatykapa kupa upa. Janejare'e rovake opõ'ã kupa upa. Kaneiru ra'yry vo mã'ẽ rovake teve opõ'ã kupa upa. Ijyru sirĩsĩ pawete kupa upa. Ka'aro warakuri ro vo mã'ẽ opyy kupa upa.^c ¹⁰Janejare'e omoe'e kupa upa. Wayvo omoe'e kupa upa. Kee e'i imoe'e kupa:

“Janejare'e janerereko katuara rōmõ ekoi, Jōvijã wasu rōmõ!
Kaneiru ra'yry vo mã'ẽ teve janerereko katuara rōmõ ekoi!” e'i e'i imoe'e kupa upa.

¹¹ãmê pirujê Janejare'e remĩgwai yvapewarà kō opõ'ã upa. Janejare'e wãrimã tesõ kupa upa, apyka 'aryvo wapy upa remê. Temisage'ã oiko mãe kō ve wãrimã kō. Tōvijã 24 mãe kō teve. A'e kō ojimoenãpa'ã ojavyv Janejare'e rovake imoe'e. Yvapewarà kō. ¹²Kee e'i imoe'e kupa:

“Õõ, Janejare'e ywesõ temimoe'eay rōmõ ekoi.
ãwĩ ywesõ temimomojy rōmõ ekoi.
ãwĩ ywesõ mārakuwavay rōmõ ekoi.
ãwĩ pè ywesõ 'nekatuay wete' taoty tekou.
ãwĩ ywesõ joe'e rōmõ ekoi.
ãwĩ ywesõ ijayvukasiay wete Jōvijã wasu rōmõ iko.
ãwĩ ywesõ ikasiay wete mã'ẽ rōmõ ekoi.
Ajawyi mãerã tẽ simoe'etã jaiko.
Õõ aje, Janejare'e ywesõ simoe'etã ereko!” e'i ojĩga kupa.

¹³ãmê tōvijã 24 mã'ẽ mō e'i ije:
– Ava pōkō wã ijyru sirĩsĩ gatu upa mãe kō? Maty wyi pō uu kupa?
Nekuwa pō? e'i ije.

¹⁴ãmê a'e ijupe:
– ãnĩ, nakuwai! a'e. Ene si ãwĩ kō nekuwa mã'ẽ! a'e ijupe.
ãmê si e'i ije ky'y:
– ãwĩ kō ojimomoriyau wasu wete ipe remê, ojipykãtã jê Jesu rē iko mãe kō. Kee e'i kupa: “Kaneiru ra'yry vo mã'ẽ Jesu. A'e omãnõ eaiwererã repykarã mō”, e'i kupa. “ãwitõ janeyru jakusu savõ pupe ikya'alo remê, ãwĩvo ve eaiwererã wekyipa ewyi”, e'i kupa. Ajawyi nojipirau omomoriyaurã kō wyi kupa. A'e kō tẽ ãwĩ kō rē nemã'ẽ.^d ¹⁵Ajawyi Janejare'e rovake tẽ tesõ ekoi kupa age'e ky'y. Omoe'e karuaru kupa, Janejare'e pè oporegeta mãe kō rōmõ. Pya rupi, 'arã rupi, a'evõ ekoi kupa ky'y. Ajaate Janejare'e ywe'e wereko katu kõtã opyriwarã kō rōmõ

^c 7.9 Epr. 12.22-24 ^d 7.14 Tan. 12.1; Mat. 24.21; Mak. 13.19

ereko ky'y. Wenanõ kõtà wena e'e pè ereko kō. ¹⁶Ajaate nijamyay'ãi iko kupa ky'y. Ni'ywa'ãi teve iko kupa ky'y. Kwaray nojimoemija'ãi ee kō ky'y. ãmõ, kwaray nope kō'ãi teve.^e ¹⁷A'evõ 'evõa mã'ẽ wyi Kaneiru ra'yry vo mã'ẽ wereko katu kõtà ky'y, tõvijã e'eay kō rômõ ekoi. ãwitõ kaneiru jarà weima kō rerekoarà rômõ ekoi ipi, ãwivo erekoarà kō rômõ ekoitã ky'y. Yy pè weraa kõtà toy'u kupa. Poromoigo karuaru mã'ẽ a'e yy.^f Ajaate nijãgyo'ãi kupa ky'y. Janejare'e tẽ nomoãgyooka kō'ãi ky'y, e'i ije. Tõvijã 24 mã'ẽ mō aepo e'i ije.

Kaneiru ra'yry vo mã'ẽ omotarai awyjepapa mō mã'ẽ ky'y remẽwarà

8 ¹Ajaire, amã'ẽ jẽ ajupa remẽ, Kaneiru ra'yry vo mã'ẽ ijapea omotarai mijẽ. Omotaraipa katu ijapea kō ãmẽ ky'y. ãmẽ omotaraipa katu ijapea remẽ, Janejare'e rena yva pè ojimovoropa katu. Nipui rã'ĩ kupa ky'y, Janejare'e rena pè. Ipuku sa'u opi ãmẽ.

²ãmẽ Janejare'e remĩgwai yvapewarà kō rè amã'ẽ. A'e kō oõvijã rovake tui, 7 rômõ. A'e kō pè ava mō jimi'a puku kō ome'ẽ, ijãvijõ kō jẽ.

³ãmẽ ãmõ Janejare'e remĩgwai mō rè amã'ẽ. A'e uu Janejare'e pewarà temime'ẽ rapya rena pyri'ije'ẽ opõ'ã upa. Parapi vvy karakuri jinõgwerà opyy upa, jaapy imopije katu ipupe mã'ẽ rena.^g Ava mō maevo sõ tite kejavu ipije katu mã'ẽ ome'ẽ ijupe. Kee e'i ime'ẽ ijupe:

– Aã emoeny Janejare'e rovake imoe'ea rômõ, jamoeny tipije katu mã'ẽ rena 'aryvo. Karakuri jinõgwerà 'aryvo. ãwisõ Janejare'e koty rewarà kō oporegeta ijupe remẽ upi upi, iporegetakwerà too ipijekwerà revejẽ Janejare'e rovake, e'i ijupe.

A'evõ wereko ãmẽ. ⁴Janejare'e remĩgwai omoeny ipije katu mã'ẽ upa remẽ, a'e pe wyi ãtasĩ oẽ oẽ oo Janejare'e rovake. Janejare'e koty rewarà kō poregetakwerà revejẽ oẽ oẽ oo ovake ãmẽ. ⁵Ajaire Janejare'e remĩgwai tata opyy temime'ẽ rapya rena pe wyi inõ parapi jamoeny imopije ipupe mã'ẽ pupe. Omoãnẽ. Ajaire omomo imono vvy kyty, yva pe wyi. Tyapu tesõ o'a. Tõpã vera vera tesõ ãmẽ. Tõpã ojika jika tesõ teve. Vvy otyty tesõ teve.

Janejare'e remĩgwai kō ojimi'a puku kō oopy remẽwarà

⁶Ajaire Janejare'e remĩgwai yvapewarà 7 rômõ mãe kō ojimi'a puku ojãvijõ jẽ oopytã.

⁷Emĩgwai ppykwerà ppy ojimi'a oopy. Ameve ãmãnã jimoãtãgwerà okukui. Tata ãmõ. Wyykwerà ãmõ. Ojeevejẽ okukui o'a vvy kyty oo oo kupa. Vvy okai ãmẽ. Pirujẽ rõwã okai vvy ajamã'ẽ. Ipẽgwerà kõrijõ tẽ

^e 7.16 Isa. 49.10; J.Jim. 21.3-4 ^f 7.17 Jìg. 23.1; Isa. 55.1; Juw. 4.10-15; 10.1-5,10-15; J.Jim. 22.17 ^g 8.3 Jisyry. 30.1,3

okai.^h Yvyra kô ivo ve. Ipêgwerà tề teve okai. Kwăkwă âmê okaipa e'e jimo'yjê.

⁸ Ajaire emîgwai revewarà oopy mijê ojimi'a. Ameve vvytyry vo mǎê okai maevo sô tite upa, mititirôwă mǎê. Părană wasu pupe ojimomo o'a. Wyy rômô părană wasu ojinô âmê. Pirujê rôwă ajamăê a'evo ekoi.ⁱ Părană rovajarerà kôrijô tề ajamăê a'evo ekoi. ⁹ Ipupewarà kô opa ywete âmê. Pira kô. Wăisô itee tee tề opa părană wasu rovajarerà pè. Nawiu kô ve opa, yare'e kô revejê.

¹⁰ Âmê mōrijô rômô vyapewarà kô oopy paire, eevewarà oopy mijê ojimi'a. Ameve jaytata wasu o'a mijê vvy kyty oo. Turisara eny mǎê vo o'a yy kô pupe oo. Âmô, yy je'ê kô pupe o'a. Ipêgwerà tề ajamăê a'evo wereko. Pe'í yy pupe o'a oo remê, mōrijô yy pupe no'ai. ¹¹ Iro tesô ajamăê yy âmê ky'y. Ajawyi "jaytata iro mǎê" eu ijupe. Nija'u'ai a'e yy âmê ky'y. O'u tite mǎe kô opa âmê.

¹² Ajaire moapy rômô vyapewarà kô oopy paire, eevewarà oopy mijê ojimi'a. Oopy remeve, kwaray pêgwerà oepa. Jay ivo ve. Ipêgwerà oepa ve. Jaytata kô pêgwerà oepa teve.^j Ajawyi pătônusu ipêgwerà kytyre upa. Pya a'evo ve. Âmô, aryvo a'evo ve. Aryvo pêgwerà nikwarayi âmê ky'y.

¹³ Âmê yvate kyty amăê remê, soô, wyrau rōvijă rề amăê. Oeve okwa iko. A'e kee e'i oje'ê wayvo okwa remê:

– Aaa! Aaa! Awîvo tesô mărānai wasu okwatà! Yvy pewarà kô momorijaua rômô okwatà, jimi'a ojenu mijê remê, e'i. Janejare'e remîgwai vyapewarà moapy mǎe kô oopy tarà mijê jimi'a, e'i oveve okwa.

Mărānai pykwerà rewarà

9 ¹ Âmê irôte rômô vyapewarà kô oopy paire, eevewarà oopy mijê ojimi'a. Âmê a'evo remê jaytata rề amăê, yva pe wyi vvy kyty o'a uu maekwerà rề. Âmê jane mō savi ome'ê jaytata pè. Vvy kwarà māmī gyty ikwa oo mǎê savi ome'ê. Ajăg kô mopăăga tề savi. ² A'e pupe omotarai vvy kwarà rovapyka. Ojiovapyjavo ikwarà âmê. Ameve, soô, tata rătasi oê oê ipupe wyi. Mitirôwă tata rătasi oê oê oo yvate kyty. Átasîgwerà omoăpatô tesô kwaray imokăjă. ³ Âmê tata rătasi pupe wyi taparara kô oê oê oo oo vvy rupi ojimosăi okwa. Awitô joajyry poropi remê ayay tesô joupe, awîvo ve tesô taparara ray kô. Janejare'e omokasi kô tăwîvo ekoi. ⁴ Kee e'i ijupe kô:

– Kwăkwă tapeapisi e'ă. Temităgwerà kô teve tapeapisi e'ă. Yvyra kô teve tapeapisi e'ă. [Âmô, jane kô Janejare'e koty rewarà kô tapemomarama e'ă.] Nojiăpakăkusiwai mǎe kô kôrijô tề ikô tapemomarama nê.^k ⁵ Tapejuka jimo'yjê e'ă ikô ajamăê nê. Tapemotekorăma kôrijô tề ikenê. 5 jay rômô a'evo tay puku ijupe kô, e'i taparara kô pè.

^h 8.7 Ipêgwerà okai: 1/3 kôrijô tề okai. ⁱ 8.8 Pirujê rôwă ojinô: 1/3 kôrijô tề wyy rômô ojinô. ^j 8.12 Kwaray, jay, jaytata pêgwerà oepa: 1/3 kôrijô tề oepa. ^k 9.4 Esek. 9.4; J.Jim. 7.3

[Oo ootà ãmẽ taparara kô ipipa kô.] ⁶Ay wetetà poropipa kupa remẽ. Ay puku tesõtà poropi mã'ẽ. [Ãwitô joajyry ay wete poropi remẽ, ãwĩvotà.] ãmẽ a'evo remẽ, “Amãnô kuwasi”, e'i e'i titetà kupa ky'y. Nomãnô'ãi kupa ajamã'ẽ. Opota titetà omãnôa kupa.

⁷Kee taparara kô rè amã'ẽ mã'ẽ. Ãwitô kavaru jarà kô omokatu eraatà jiapisia rè, ãwĩvo 'ejẽ taparara kô ekoi. Ijãkãnyta tariri katu jome kupa. Ijãkãnytarà kô vvy karakuri jinôgwerà vo. Ova kô janerova vo. ⁸Ijapira kô wãivĩ apira vo. ãi kô jawarà ka'aporà rãi vo 'ejẽ. ⁹Iposi'a yru ãtãay jome kupa. Separari¹ vo mã'ẽ iposi'a yru kô rômô. ãmô, kee. Ipepopu tesô kupa. Ãwitô kavaru atyry noporomoapyai tesô ojã remẽ, ipyamu tesô kupa. ãwĩvo tesô ipepopua ryapu kô. ¹⁰Wai kô ãmẽ, joajyry rowai vo tè. Ipopija re'yi tesô kupa. A'e pupe poropi remẽ ayay tesô janeupe ãmẽ. Ay puku tesô janeupe. Ajaate 5 jay rômô tesô ay janeupe kupa. ¹¹Oiko tõvijã wasu. Yvy kwarà mãmĩ gyty ikwa oo mã'ẽ rãrôarà tè a'e tõvijã wasu. A'e rerà pè Juteu kô ayvu pè Apatô eu. Kereku kô ayvu rupi ãmẽ Aporijô eu. [“Poromoma mã'ẽ” jaa tè aepo eu.]

¹²Opa rãtĩ mãrãnai wasu ypykwerà ãmẽ. Okwa jètã mãrãnai wasu kô ajamã'ẽ, mörijô rômô.

Mãrãnai wasu mijẽ rewarà

¹³ãmẽ 5 rômô yvapewarà kô oopy paire, eevewarà oopy mijẽ ojimi'a. A'evo remẽ moregeta ojenu mijẽ ije. Janejare'e rovake jamoeny tipije katu mã'ẽ rena pe wyi ojenu, vvy karakuri jinôgwerà pe wyi. Isiamyry jãvijô jẽ pe wyi ojenu. ¹⁴Kee e'i ojenu ojimi'apy 6 rômô mã'ẽ pè:

– Yvapewarà irôte mãe kô opokwa Pãranã Euparati pyri'tje'ẽ upa. Ekwa terejora kô, e'i.

¹⁵A'e kô ojimokatupa amãtejẽ poroapisia rè upa. Age'e ywetewarà renone ojimokatupa amãtejẽ. Aã 'arà renone. Aã jay renone. Aã kwaray renone. Oo ijora kô ãmẽ. Ameve oo ootà poroapisitã kupa. Pirujẽ taa taa kô rupi oo poroapisi kupa. Moapy rômô wesa kupa remẽ, pe'ĩ ojukatã moapy mãe kô. A'evo tesõtã poroapisi oo kupa. ¹⁶Emĩgwai kô rè amã'ẽ teve, sota kô rè. A'e kô kavaru ape 'aryvo oo iko. Aty wasu rômô tesô oo iko kupa. Werywete nijamoirô irôma kô'ãi. 200.000.000 rômô tesô oo iko kupa. [Tyapu tesô oo iko kupa!]

¹⁷Kee tesô sota kô, kavaru ape 'aryvo oo mãe kô, amã'ẽ ee kô remẽ. Iposi'a yru ãtã kô ipirã, tata vo. Isôvã teve, mo'y sôvã vo. Itawa teve. Kee kavaru kô, amã'ẽ ee mãe kô. Jawarà rövijã ãkãg vo ijãkãg kô. Ijuru kô rupi tata oẽ. Átasĩ teve oẽ. Itawa mã'ẽ ve oẽ okai puku mã'ẽ.^m A'evo tesô kavaru juru pupe wyi oẽ mã'ẽ. ¹⁸A'e ijuru pupewarà kô poroapisi mã'ẽ tè. Temijarã kô ojimomorijauvay opa ãmẽ. Okai omãnô ãmẽ kupa, tata pupe.

¹ 9.9 Ferro m 9.17 Enxofre

Ãmõgwerà átasĩgwerà pè omãñõ. Ãmõgwerà okai puku itawa mã'ẽ pè omãñõ. Kee omãñõ kupa. Moapy ekoi kupa remẽ, moapy mã'ẽ pe'ĩ omãñõ. Mõrijõ ãmẽ ojeja mãe kõ. ¹⁹Ipojy wete kavaru kõ ãmẽ. Ijuru kasiay poroapisia rè, ojuru pupewarà pupe. Wai kõ ve ikasiay poroapisia rè. Moe ãkãgy vo wai kõ porosu'u. Omomarama kõ ywete ijapisi kõ. Ijatyray jane kõ ãmẽ opa.

²⁰Etãrãgwerà kõ a'evoa rè omã'ẽ maire, ojimosioka kuwasi waiwererà kõ reityypyypipa kupa mijã. Noityi sire'e kupa ajamã'ẽ. Nomoe'ei ywe'e tite Janejare'e kupa. Ojimoane'e jẽ kõrijõ ãjãg kõ moe'ea rè iko kupa. Weminõgwerà kõ moe'ea rè teve ojimoane'e jẽ iko kupa. Ojarà rã'aga règà ory iko kupa. Iteetejẽ eminõgwerà kõ ijarà rã'aga kõ rãmõ. Kejõ. Yvy karakuri jimoãtãgwerà. Karakuri sã jimoãtãgwerà. Separari tawaⁿ jimoãtãgwerà. Takuru. Yvyra. Wãi wãisõ weminõgwerà kõ omoe'e ywe'e tite kupa. Nomãrãkuwai mãe kõ tè emimoe'e kõ. Naeapyoi mã'ẽ. Nijapyai mã'ẽ. Noatai mã'ẽ. Ãwĩ rapijarà kõrijõ omoe'e ywe'e tite kupa. ²¹Waiwererà rè nojimosiokai ywe'e tite kupa. Kee ijaiwererà kõ. Porojukaa. ãjãgai kasia rupi mosikoa. Imy'aa. Imonaa teve. Wãisõ ijaiwererà kõ! Ãwĩ rapijarà ojimosioka kuwasi itypyypipa kupa mijã! Ajamã'ẽ, “Taity ajawyi”, ne'ĩai tesõ kupa. Ojimoane'e jẽ waiwererà rè iko kupa.

Janejare'e remĩgwai kareta reve ojisa remẽwarà

10 ¹Aja paire amã'ẽ mijẽ remẽ, soõ, Janejare'e remĩgwai yvapewarà rè amã'ẽ mijẽ, ikasiay mã'ẽ rè. A'e yva kyty wyi owyjjy uu iko. Yvasĩ pè ojiryunõ iko. Moju yva rewarà ijãkãg wãrimã iko. Kwaray reny vo 'ete tesõ ova eny upa. Tata reny vo 'ejẽ etãmã kõ eny upa. ²Pãranã wasu mytery pè opãrõ o'ekatu pè upa. Ãmõ, katu pè opãrõ wetãmã rovajarà pè upa. Kareta kegã mã'ẽ ojiovapyjavo mã'ẽ opo pè wereko. ³A'e wayvo oporegeta. Ãwitõ jawarà rövijã^o wayvo oje'ẽ remẽ, ãwĩvo tesõ oporegeta upa. ãmẽ wayvo wapukai remẽ, tãpã ryapu vo mã'ẽ oovaja. 7 rãmõ tãpã ryapu vo iporegetakwerà ojenu. ⁴Akusiwa tarepe tãpã poregeta vo mã'ẽ mijã, manyvo e'i mã'ẽ. Ajamã'ẽ akusiwa ppy remẽ, ava mõ kee e'i ije, yva pe wyi:

– Teremome'u e'ã ikõ tãpã poregetakwerà nẽ. Ãmõ, terekusiwa e'ã teve ikõ nẽ, e'i ije.

Nakusiwai ãmẽ. ⁵Ãmẽ Janejare'e remĩgwai, kõi pãranã wasu mytery pè opãrõ mã'ẽ. Ãmõ, katu pè opãrõ wetãmã rovajarà pè upa mã'ẽ. A'e opojai yvate kyty, o'ekatu pè. ⁶⁻⁷Ojeayvunõ Janejare'e ayvu rupi. Oiko teãmã mã'ẽ Janejare'e. Pirujẽ oinõma moma'e maekwerà tè a'e. Ma'e eminõgwerà kõ: Yva, ipupewarà kõ revejẽ. Yvy, yvy rupiwarà kõ revejẽ. Pãranã,

ipupewarà kō revejē. A'e a'e kō reinōgarerà teve Janejare'e. A'e ayvu rupi ojeayvunō Janejare'e remīgwai, kee javo:

– Janejare'e remīgwai nojimi'apyive mǎē oopy remeve, kuise'ē jē Janejare'e marama rē oposikotà, mǎrānà jikuwa e'ā rē. A'evoa rā omojikuwaokapa amātejē wayvu mojenuarerà kō pē, āwīvo tomojenu ikusiwa. Ajawyi ijayvukwerà rupi katu ekoitā. Kāramō rōwā a'evotā. Age'e pupeve a'evotā, e'i.^p

⁸ Āmē tōpā ryapu vo mǎē aenu mijē yvate kyty wyi. Kee e'i ije:^q

– Wāi Janejare'e remīgwai pāranā wasu mytery pē opārō o'ekatu pē upa mǎē. Āmō, katu pē opārō wetāmā rovajarà pē upa mǎē. A'e kyty ekwa kareta ojiovapyjavo mǎē pijarà mō eru, e'i ije.

⁹ Aa ikoty āmē.

– Kareta kegà mǎē eme'ē ije, a'e ijupe.

– Hoō. Epyy iwa, e'i. Nemōkō remē, nejuru pē e'ē gattutà rā'ī, eirā ryapirā vo. Ajamā'ē nerekwerà pupe oo remē, irotā, e'i ije.

¹⁰ Āmē apy ipe pe wyi imōkō āmē. A'u remē, aje, e'ē gatu rā'ī, eirā ryapirā vo. Ajaire amōkō maire, iro erekwerà pē ky'y, ijayvu rupi katu.

¹¹ Āmē kee e'i mijē ava mō ije:

– Janejare'e ayvukwerà emojenu mijē, e'i. Mirà kō iteetejē ojiwyi mǎe kō rewarà emojenu, manyvo wereko kōtā. Ojiwy jiwyi tōvijā mǎe kō rewarà emojenu. Āmō, ipirā kō ve iteetejē mǎe kō rewarà emojenu. Āmō, iteetejē ijayvu mǎe kō rewarà emojenu. Ijatyray jōvijā wasu kō rewarà teve emojenu, e'i ije.

A'evō āmē areko.

Janejare'e ayvu mojenuarà kō rewarà

11 ¹ Āmō, amā'ē ee mǎē tē mijē amome'utā. Āmē ava mō tetā jamosā'āga ipupe mǎē ome'ē ije. Āmē Janejare'e kee e'i ije:

– Ekwa teremosā'āga emoe'ea retā, yvy pewarà. Eupewarà temime'ē rapya rena ve emosā'āga. Āmō, mapejō pō jane kō emoe'e mǎe kō terekuwa. Emoirō irō ikuwa kō. ² Ajamā'ē tetā ppy neremosā'āga'āi, nererovijai mǎe kō remipāsarōgwerà tē a'e rewarà mō. A'e kō Jerusarē taa omoaitā āmē, erena e'e. Ame'ē rā'ī ipo kō pē tomoai kupa. Omoai puku sa'utā rā'ī Jerusarē taa āmē kupa. Werywete irōte kwaray rōmō a'evotā ekoi āmē kupa. ⁴² Jay rōmō ekoitā kupa. ³ Āmē a'evō remē, eayvu mojenuarà kō a'e pē ekoitā, mōrijō rōmō. Kamisa saki aiwerà opypytā oyru kō rōmō. Wāgyoa mojikuwaparà rōmō a'evotā ekoi kupa. Eayvu omojenutā erokwa kupa. Werywete irōte kwaray rōmō a'evotā kupa, e'i ije.

⁴ A'e ijayvu mojenuarà kō Janejare'e rovake opō'ā upa, yvy jarà rovake. Āwitō oriveira'y kō mōrijō rōmō ovake tui mǎē vo. Āmō, āwitō turi'y

kõ ovake tui mã'ẽ vo. Áwívo tui kupa.^r ⁵Janejare'e wayvumokasi kõ ywete, kee toiko kupa. Ava mō sō omoi kõ tarepe remē, tata vo mã'ẽ omoētà ojuru kõ rupi imoma kõ kupa. A'evotà āpā kõ moma kupa. ⁶Āmō, kee. Ijayvukasia kõ rupi tē āmānà okytà. Āmō, āmānà noky'āi teve ijayvukasia kõ rupi.^s Ajawyi Janejare'e ayvu omojenu jenu erokwa kupa remē, nomogyoka'āi āmē āmānà kupa. Kwaray pukutà rā'ĩ āmē ijayvu kõ rupi. Yy rē teve ijayvukasitā kupa. Opota sō yy omoi kupa remē, omoaitā kupa, wyy rōmō tojinō. Yvy rē ijayvukasi tevetā kupa. Okuwa jimomorijau wasua reinōa kupa. A'evo 'evoa rē ijayvukasiaytā kupa. A'evo wereko kōtā remē upi upi kuwa a'evo ekoi kupa. Manyvo nijarekoa'āi a'evo ekoi kupa remē āmē.

⁷Ajaire awyjepa rā'ĩ Janejare'e ayvu omojenu kupa remē, moma'e aiwerà ojimokasi rā'āga mã'ẽ uttā ity ity kõ ky'y. A'e vyv kwarà māmī gyty ikwa oo mã'ẽ pupe wyi oētā uu ity ity kõ. Ojukatā Janejare'e ayvu mojenuarà kõ āmē ky'y. ⁸Jerusarē taa pē tē omānōtā kupa, oōvijā ywete jukaawerà pē ywe'e. Taa wasu tē a'e. Nivoi mēe kõ rena rōmōtā tē a'e taa wasu āmē. Āwitō Sotoma taa wānā kõ nivoi pawete tesō karamoe remē, āwívo vetā a'e wānā kõ nivoi ekoi.^t Āmō, āwitō Ejitu vyv wānā kõ nivoi pawete tesō teve kupa karamoe remē, āwívo vetā ekoi kupa.

Āmē moma'e aiwerà ojimokasi rā'āga mã'ẽ ojuka kõ paire, oity tepe'ytetā wemijarā reāgwerà kõ oo. Taa wasu rupi okwa pee mã'ẽ pē oitytā eāgwerà kõ oo. A'e pē vyvu tuitā upa. ⁹A'evo remē mirā kõ okwatā eāgwerà kõ rē omājā. Ma'e kõ. Pirujē mirā kõ waite e'y e'yiwarā kõ, iteetejē ijayvu mēe kõ, pirujē vyv rupiwarā kõ. Mokojejō omā'ētā mēe kõ okwatā. Werywete irōte 'arā rōmō tesō omā'ētā ee kõ okwa kupa. Eāgwerà kõ noatyoka'āi kupa. ¹⁰Oryvay kōrijōtā ijukaawerà rē omājā kupa. Pirujē jane kõ orytā. Moma'e kõ ome'ẽ me'ētā ojiupe oory rōmō iko āmē kupa.

– Age'e sōsi janeroryvay ky'y, e'i ywe'e titetā oory rōmō iko kupa. Janemo'eai mēe kõ omānō ky'y! e'i kōrijōtā kupa. Age'e si nijanemo'eai'āi kupa ky'y! e'i ywe'e titetā kupa.

¹¹Āmē amā'ẽ jē a'evoa rē ajupa. Werywete irōte 'arā okwapa ky'y. Āmē, soō, temijarā kõ opoerapa ky'y! Janejare'e opeju kõ imono imomoera kõ ky'y. Opō'ā āmē kupa. Ameve tite nivoi mēe kõ ojimonyi tesō omājā ee kõ ky'y. Okyje ai tesō tite kupa ky'y. ¹²Āmē moregeta ojenu opoera mēe kõ pē, nivoi mēe kõ reminu rōmō. Yva pe wyi ojenu, wayvo tesō. Kee e'i mã'ẽ ojenu:

– Pejo ike ekoty, e'i mã'ẽ.

^r 11.4 Sak. 4.3,11-14 ^s 11.6 Āwitō tāmō Eriasi ekoi karamoe remē, āwívo tē ekoi kupa. 1To. 17—18 ^t 11.8 Karamoe remē Janejare'e omoma Sotoma wānā kõ tata wasu pē jimo'yjē, ijaiwererā kõ rewarā mō. Jinō. 19.24-28; Mat. 10.15; 11.24

Janejare'e tè aepo e'i ijupe kō. Ameve oẽ oo ikoty kupa. Yva rãtasĩ rupi oẽ oo kupa. ãmẽ ãpã kō a'evoa rè omãẽ kupa upa. ¹³Ameve yvy otyty tesō. A'e rè opa wete jane kō. 7.000 rōmō tesō opa ãmẽ yvy tytya pè kupa. 63.000 rōmō tesō ãmẽ opyta jẽ mõe kō. A'e kō ojimonyi tesō ãmẽ ky'y. Okyje ai tè kupa ky'y. Ameve tite omomojy tesō Janejare'e kupa ky'y.

¹⁴A'evō kōrijō tè rãĩ mārānai wasu yvy pewarà okwa ãmẽ ky'y. Okwa tarà mijẽ ajamãẽ mārānai wasu mō, awyjepapa mō.

Janejare'e remĩgwai jimi'a puku oopy awyjepapa mō mã'ẽ remēwarà

¹⁵ãmẽ yva pè Janejare'e remĩgwai awyjepatà mã'ẽ oopy ojimi'a puku ky'y. ãmẽ oopy paireve, moregeta ojenu wayvo, yva pe wyi. Kee e'i kupa taenu:

“Age'e sōsi Janejare'e po pè pirujẽ jane kō yvy pewarà kō ekoi ky'y!
Emimuurerà po pè teve ekoi kupa.
Awyje Jōvijã wasu rōmō ekoi mæerã tè”, e'i kupa.”

¹⁶ãmẽ Janejare'e koty rewarà kō rōvijã kō, 24 rōmō mõe kō, wapy jẽ Janejare'e rovake okwa kupa upa.^v ãmẽ aepo ojenu ijupe kō remẽ, ojimoenãpa'ã ojavy Janejare'e rovake imoe'e kupa. ¹⁷Kee e'i imoe'e kupa:

“Janejare'e! Ene ywesō nekasiay wete Jōvijã wasu rōmō neiko!
Neiko karuaru teãmã mã'ẽ tè ene.
Age'e neiko jẽ neiko.
Karamoeve neikopa teãmã.
Nekasiay. Neayvukasiay!
Pirujẽ mirã kō pè Jōvijã wasu rōmō neiko ppy nekasia rupi!
Ajawyi oreroryvay nere!

¹⁸Jane yvy pewarà kō ojikō'ō ywe'e tite nere.
Ajawyi age'e ene sōsi nejikō'õtã ijaiwererã kō rè ky'y.
Kuisse'ẽ jẽ omãnō mõe kō nemoeyitã.
Nanererovijai mãe kō ãmẽ neemavotã nivoi mãe kō rōmō.
Nekoty rewarã kō ãmẽ nemoepypatã.
Kejō. Neremĩgwai kō. Neayvu mojenuarerã kō.
Ja'yrerã kō. Tōvijã kō.
Pirujẽ nemomojy mãe kō nemoepytã ky'y! [Nepyrĩ nemoigo karuarutã mã'ẽ pupe tè nemoepy kõtã ajamã'ẽ.]
Poroapisi mãe kō ãmẽ nemomatã!” e'i e'i 24 rōmō mãe kō ojĩga.

^u 11.15 Tan. 7.14 ^v 11.16 J.Jim. 4.4

¹⁹ ãmẽ Janejare'e moe'ea retã yvapewarà ojiovyjavo. ãmẽ Janejare'e ayvu rena ojisa, Janejare'e moe'ea retã pupe wyi. ^w A'e ojisa remẽ, tãpã overa vera tesõ upa. Ojika jika tesõ teve upa. Yvy ãmẽ otyty tesõ teve upa. ãmãnã jimoãtãgwerà okukui teve tesõ. A'evõ tẽ tesõ Janejare'e moe'ea retã ojiovyjavo remẽ, Janejare'e ayvu rena ojisa remẽ.

Ãjãgai rãvijã omoai tarepe wãivĩ remẽwarà

12 ¹ Ajaire ipojy wete mã'ẽ ojisa mijẽ yva pè. Soõ, wãivĩ yvapewarà tẽ sikaepo ojisa. A'e kwaray vo ijyru upa mã'ẽ. ãmõ, jay ipy wryy pè tui teve. Jaytata kã vo ijãkãnytarà. 12 rãmõ jaytata kã vo mã'ẽ. ² Ipuru'au mã'ẽ tẽ wãivĩ. Eamai omemyray pè upa.

³ Ameve ipojy wete mã'ẽ mõ ojisa mijẽ yva pè, tarakão ta'yrõwã mã'ẽ. ^x Ipirã mã'ẽ. Ijãkã mõkõ mõkõi tesõ mã'ẽ teve, 7 rãmõ. Inamirãsi mõkõ mõkõi teve, 10 rãmõ. ãkãnytarà kã opypy upa, jãvijã ãkãnytarà kã, 7 rãmõ. ⁴ Wai tiva tiva jaytata kã reitypypy yvy kyty imono. Jaytata kã o'a uu ãmẽ. Moapy jaytata remẽ, pe'ite o'a uu. Mõrijõ no'ari mã'ẽ ãmẽ. A'e a'evõ.

ãmẽ tarakão wãivĩ ipuru'au mã'ẽ rovake opõã upa. Wãrõ jẽ imemy'atã mã'ẽ upa. O'a remeve imemyry o'utã. Ajawyi wãrõ upa. ⁵ ãmẽ wãivĩ imemy kwaima'e rãmõ, jãvijã wasu rã rãmõ. Pirujẽ mirã kã rẽ ijayvukasi mãe rã rãmõ imemy. A'e tẽ tarakão wãrõ tite upa mijã. Ameve ava mõ apy'ajẽ wekyi amãtejẽ imemyry eraa Janejare'e kyty imokatu. Janejare'e wapy upa mã'ẽ kyty weraa imokatu. ⁶ ãmẽ ijykwerã ojava oo tarakão wyi, tekoeãma kyty. A'e pè Janejare'e ena rã oinõma amãtejẽ ijupewarã mõ. A'e kyty ojava oo opyta ãmẽ. Werywete irõte kwaray rãmõ a'e pè opytatã. A'e pè tẽ Janejare'e wapoikatã.

⁷ ãmẽ ajaire amã'ẽ mijẽ remẽ, jiapisia rẽ amã'ẽ. Yva pewarã a'e. Janejare'e remĩgwai yvapewarã kã ojiapisitã tarakão rẽ mã'ẽ rẽ amã'ẽ. Yvapewarã kã rãvijã rerã pè Mikeu eu. A'e tẽ werojiapisi wemĩgwai yvapewarã kã tarakão reve,^y emĩgwai kã reve teve. ⁸ Nikasi tarakão kã ajamã'ẽ ijupe kã. Manyvo ne'i'ãi yva pè opyta jẽ ãmẽ ky'y. ⁹ Ajaate Janejare'e omomooka to'a oo yvy kyty, emĩgwai kã revejẽ. Awyje yvy pè tẽ ekoi kupa ky'y. ãjãgai rãvijã tẽ tarakão,^z Satanasi eu ijupe mã'ẽ. Poromoripe mã'ẽ tẽ a'e, pirujẽ taa taa wãnã kã omoripe iko ipi mã'ẽ tẽ.

¹⁰ ãmẽ moregeta ojenu mijẽ ije, yva pe wyi. Wayvo kee jaa ojenu:

“Janejare'e ywesõ ikasiay ãjãgai rãvijã wyi!

Ajawyi wemĩgwai kã wereko katu iwyi!

Okasia omojikuwaoka pirujẽ mirã kã pè!

^w 11.19 Epr. 9.4-5 ^x 12.3 *Dragão* ^y 12.7 Tan. 10.13,21; 12.1 ^z 12.9 Jinõ. 3.1; Ruk. 10.18

- Ojikuwaoka Jõvijã wasu rômõ iko!
 Emimuurerà ve ojikuwa Jõvijã wasu rômõ iko.
 ãjãgai rõvijã ojimokasi epe Janejare'e rè mijã.
 Nivoi mã'ẽ omo'y ipe Janejare'e koty rewarà kô rè owari rômõ mijã.
 'Nanererovijai kupa', e'i epe Janejare'e pè mijã.
 Pya rupi aepe e'i epe. 'Arà rupi ve aepe e'i epe.
 E'i py'y py'yi epe mijã.
 Ajamã'ẽ Janejare'e Remimuurerà omomo tesõ ãjãgai rõvijã yvy kyty
 imono okasia rupi,
 ãwisõ manyvo te'i e'ã Janejare'e pè ky'y.
 11 Age'e sõi Jesu koty rewarà kô i'arà kyty ekoi ky'y.
 A'e kô ywesõ ojimokasi ee ky'y.
 A'e kô pewarà mō Kaneiru ra'yry vo mã'ẽ omãñõ, ijaiwererà repykarà
 mō.
 Omãñõa rupi omokasi kô ky'y.
 Ajawyi nikasi'ãi ãjãgai rõvijã ijupe kô ky'y.
 Janejare'e ayvu e'e omojenu jenu kupa ipi.
 A'evõ nomokasiokai ãjãgai rõvijã wee kô ky'y.
 Nojipirau i tesõ kupa. Nokyjei teve omãñõa wyi kupa.
 Ajawyi ãjãgai rõvijã iwry kô gyty ekoi ky'y.
 12 Ajawyi kee a'e yva pewarà pè:
 Yva, tanerory ikõ ky'y nē! a'e.
 Yva pewarà kô pè, tapenory pirujē! a'e teve.
 Ajamã'ẽ yvy pè naiko'ãi torya.
 Mārānai wasu okwa tarà mijē yvy pè.
 Pāranā wasu pè ve okwatā.
 ãjãgai rõvijã o'a uu yvy kyty.
 Ajawyi ojimōarō ywete.
 Poromoripe jē poromoai yvy rupi.
 Okuwa nojimokasi puku kuwa'ãi.
 Ajawyi a'evõ ekoi ipi", e'i mã'ẽ ojenu ije.

13 ãmē tarakão awyje omomoawerà yvy kyty okuwapa remē, imemypa mã'ẽ rè ojimoemija ipe ky'y. 14 Ajawyi Janejare'e opepõkãñõ wãivĩ toveve oo iwyi. Awitõ wyrau pepõkã, ãwĩvo 'ejē oinõ ijupe. Ajawyi oveve sire'e oo tarakão wyi ky'y. Tekoe'ãma kyty oveve oo ojinõ gatu iwyi. A'e pè opyta pukutã rã'ĩ. Werywete irõte kwaray rômõ a'e pè opytatã. A'e pè tē ojimi'utã. 15 ãmē oveve oo iko remē, tarakão yy omono ipe ojuru pupe wyi wãivĩ kyty. Yy poru vo tesõ omono ipe ikoty toeraa wãivĩ [ijuka] mijã. 16 Ajamã'ẽ yvy opãtavõ wãivĩ. Omosu yy poru iwyi, tarakão remimonokwerà. 17 ãmē si tarakão ojikõ'õ tesõ ipe ee ky'y. Oo ojimorara imemyry kô rè ky'y, Janejare'e ayvu rupi katu ekoi mãe kô rè. Jesu remimojenuwerà aje ywete

mã'ê noity'ãi mãe kô rê oo ojimorara. ¹⁸Ajawyi tarakão pãranã wasu reme pè kôrijô tui ky'y. Manyvo ne'i'ãi ky'y.

Môrijô tesô moma'e aiwerà kô ojisa remëwarà

13 ¹Ãmê ãmô moma'e aiwerà rövijã rê amã'ê mijê, pãranã pupe wyi oê iko remê.^a Ijãkã môkô môkôĩ mã'ê a'e, 7 rômô ijãkãg kô. Inamirãsi môkô môkôĩ teve iko, 10 rômô. Onamirãsi kô rê ãkãnytarã vo mã'ê opypy. Ijãkãg kô rê ayvu ai Janejare'e mojaiwea rã'ãga ojikusiwa upa. ²Jawarã kusiwarã vo moma'e aiwerà. Uusu^b py vo ipy. Jawarã rövijã^c juru vo ijuru. Ikasiay tarakão rövijã remimokasiayoka rômô iko. Wayvumokasiayoka jövijã wasu rômô toiko.^d ³⁻⁴Ijãkãg mô rê amã'ê remê, ijãkãmopaiawerã rê amã'ê. A'e rê omãnô mijã. Ajamã'ê opoera ajaire. ãmê a'e rê omã'ê mãe kô ojimonyi tesô ee omãjã.

– Eeee! Ikasiay si moma'e aiwerã! Naikoi ãwĩ rapijarã ipi, ikasiay mã'ê! Ava jê rãwã ikasitã ojiapisi remê eeve! e'i tite kupa.

Pirujê mirã kô aepe e'i tite ijupewarã mô. Omojövijã rã'ãga tesô ãmê kupa ky'y. Tarakão ve tesô omoe'e ãmê kupa ky'y, ijayvu mokasia mô.

⁵Ameve moma'e aiwerã oporegeta. Soô, oporegeta ojimoe'e rômô iko. Janejare'e tẽ tesô omojaiwe tite iko. Janejare'e kee e'ipa amãtejê maekwerã rupi katu tẽ a'evo rã'i: "Temojaiwe jêsi! Toporegeta puku sa'u rã'i jêsi! ãwisô tijayvukasi rã'ãga rã'i iko. 42 jay rômô tesô ta'evo rã'i", e'ipa amãtejê. [Ajawyi moma'e aiwerã oporegeta. Janejare'e ne'i amãtejê sô remê, noporegetã'i kuwa mijã.]^e

⁶Ãmê oporegeta remê, oporegeta ai tesô Janejare'e rê iko ipi. Omojaiwe tesô tite. Janejare'e rekoa rê teve oporegeta ai. Imoe'ea retã rê tẽ tesô oporegeta ai, Janejare'e pyriwarã kô rê teve. ⁷"Tojimokasi rã'i jêsi!" e'i Janejare'e moma'e aiwerã pewarã mô. Ajawyi tẽ a'evo ekoi. Ojimokasi ywe'e tite Janejare'e koty rewarã kô rê ãmê ky'y. A'e kô reve ãmê ojiapisi epe, iwryy kyty toiko kupa. Ijayvukasiay tite jane kô pè iko, iteetejê ojiwyi mãe kô pè. Iteetejê ena mãe kô pè ijayvukasiay. Ojiwy jiwyi tövijã mãe kô pè. Iteetejê ijayvu mãe kô pè. ãmô, ipirã kô ve iteetejê mãe kô pè. A'e a'e kô omomojy ywe'e titetã ãmê ky'y. Ikasiay moma'e aiwerã a'e kô pè ãmê ky'y.

⁸Erã kô nojikusiwai Kaneiru ra'yry vo mã'ê kareta rê mãe kô tẽ omoe'e ywe'e tite moma'e aiwerã. Pirujê. Janejare'e koty rewarã kô kôrijô tẽ nomoe'ei moma'e aiwerã. Erã kô ojikusiwapa kareta rê Janejare'e pyri oiko karuarutã mãe kô rômô mãe kô kôrijô tẽ nomoe'ei. Yvy jinô e'ãve erã kô ojikusiwapa amãtejê Kaneiru ra'yry vo omãnô mã'ê kareta pè mãe kô. A'e a'e kô kôrijô tẽ nomoe'ei moma'e aiwerã ipi.

^a 13.1 Tan. 7.3; J.Jim. 17.3,7-12 ^b 13.2 *Urso* ^c 13.2 *Leão* ^d 13.2 Tan. 7.4-6
^e 13.5-6 Tan. 7.8,25; 11.36

⁹Pejapyaka katu ikõ aã ayvukwerà rè nẽ. ¹⁰Ava mõ jamopã'atà teãmã mã'ẽ, aekwerà jamopã'atà. ãmõ, ava mõ marija poko remijarà rõmõ teãmã omãñõtà remẽ, a'e pè tè omãñõtà. Ajawyi Janejare'e koty rewarà kõ tojimomãatã jẽ ee ojirovija. Topoi e'ã oövijã wyi kupa!

Moma'e aiwerà oẽ yvy pupe wyi remẽwarà

¹¹ãmẽ amã'ẽ jẽ remẽ, soõ, moma'e aiwerà mõ rè amã'ẽ mijẽ, oẽ yvy pupe wyi uu remẽ. Mõrijõ rõmõ inamirãsi mã'ẽ a'e. Kaneiru namirãsi vo inamirãsi. A'e poregeta tarakão poregeta vo. ¹²Poromogeta remẽ, moma'e aiwerà ypykwerà ayvukasia rupi oporegeta, jane yvy rupiwarà tomoe'e. Ijãkãg mõ rè ijãkãmpai maekwerà tomoe'e kupa. ¹³⁻¹⁴Ipojoy mã'ẽ omojisa jane kõ rovake ipi. Moma'e aiwerà ypykwerà rovake omojisa ikasia rupi ipi. Tata yva pe wyi oinõ imuu yvy kyty ovake kõ imonyi kõ. Imoripea mõ tè oinõ maevo sõ tite tè tata. ãmẽ ipojoy mã'ẽ oinõ mã'ẽ, kee e'i moma'e aiwerà ypykwerà pewartã mõ:

– Janejare'e tè ãwĩ! Ikasia rupi ipojoy mãe kõ areko ipi. Ijãkãg mõ ijãkãmpaia rè omãñõ ipe remẽ, opoera jẽ tesõ kuwa! Ajawyi ãwĩ jimoãtãgwerà rã'ãga tapeinõ. Tapemoe'e, e'i jane kõ pè.

A'evõ oinõ ãmẽ kupa, ijayvu rupi. ¹⁵Oinõma kupa remẽ, omojijãgekyioka rã'ãga ovake kõ okasia rupi. Iporegeta rã'ãga teve oinõ. Porojúkaa teve oinõ ee. Ajawyi ava mõ nomoe'ei sõ remẽ, ojuka kuwa. ¹⁶Ojimojövijã ai tesõ pirujẽ jane kõ pè ãmẽ ky'y. Ma'e, ijayvukasi maekwerà kõ pè. Ja'yrerà kõ pè teve. Imoma'e ywete mãe kõ pè. Nimoma'ei mãe kõ pè teve. Temígwai kõ pè. Temígwai ai kõ pè teve. Pirujẽ pè ojimojövijã ai ky'y. Moma'e aiwerà rerã okusiwaoka tesõ ipo kõ rè erokwa ky'y, i'ekatu kõ rè. ãpakã kõ rè ve okusiwaoka erã erokwa. [ãmõ remẽ “666” okusiwaoka erã rõmõ ee kõ.]^f ¹⁷Nojikusiwaokai erã mã'ẽ nopyy kuwa'ãi moma'e kõ ky'y. Nome'ẽ kuwa'ãi teve moma'e kõ. Erã ojikusiwapa ee remẽ tè katu opyy kuwa. Ome'ẽ kuwa ve joupe ãmẽ.

¹⁸Ava mõ otekokuwa remẽ tè okuwatã manyvo jaa tè 666. Kwaima'e mõ rerã tè ãwivõtã. Tapetekokuwa ikõ ãwĩ rapijarã rè ajawyi nẽ.

Janejare'e koty rewarà kõ ojãga imoe'e remẽwarà

14 ¹Ajaire amã'ẽ mijẽ ee remẽ, soõ, Kaneiru ra'yry vo mã'ẽ tui, yvytyrapyte 'aryvo. Siãõ eu ijupe mã'ẽ 'aryvo tui. Aty wasu ojatykapa ipyri upa. Kõitokõ ãpakã kõ rè Kaneiru ra'yry vo mã'ẽ rerã ojikusiwapa. Janejare'e rerã ve ojikusiwapa ãpakã kõ rè. 144.000 rõmõ tesõ ojatykapa a'evõ mãe kõ rõmõ.^g ²ãmẽ jãgarã aenu, yva pe wyi. Wayvo ojenu, ytu wasu ryapu vo tesõ. Tõpã ryapu vo tesõ teve ojenu. ãwitõ ijã jãropẽ mã'ẽ^h ryapu ojenu, ãwivõ 'ejẽ ojenu jãgarã. ³Aty wasu tè Janejare'e

^f 13.16 J.Jim. 14.9; 20.4 ^g 14.1 Esek. 9.4; Epr. 12.22-24; J.Jim. 7.3 ^h 14.2 Harpa

rovake ojġga upa. Āmē tē katu ojġgarà mō rē ojġga kupa. A'e kō remikuwa kōrijō tē jġgarà. Temisage'ā oiko irōte māe kō rovake ve ojġga kupa upa. Janejare'e koty rewarà rōvijā kō 24 māe kō rovake ve ojġga kupa upa. A'evō ojġga māe kō 144.000 rōmō tesō ekoi, Kaneiru ra'yry vo mālē omānōa rupi opy erojivy maekwerà kō. ⁴Nivoi tekoua wyi ojireko katu māe kō tē a'evō ojġga kupa upa. Āwitō ava mō ojireko katu my'aa wyi ivoa rupi kōrijō tē toiko, āwīvo ojireko katu kōrijō tē iko kupa māe kō. A'e kō Kaneiru ra'yry vo mālē rupi oo oo ipi. Maipe kyty oo remē, oo upi kupa ipi, emippykwerà kō rōmō. Kaneiru ra'yry vo mālē omānō ijaiwerera repykarà mō erojivy kō Janejare'e kyty. Wemirojivy ppykwerà kō rōmō weru. Kaneiru ra'yry vo mālē pewarà kō a'e kō āmē. A'e kō tē ojġga Janejare'e rovake upa. ⁵Niwari māe kō a'e kō. Ivo katu ekoi māe kō. Ava mō nomo'y'ai teywete nivoi mālē ee kō. A'e kō tē ojġga upa.

Yvapewarà Janejare'e ayvu mojenuarà kō rewarà

⁶Amālē mijē remē, Janejare'e remġwai yvapewarà mō rē tē amālē mijē. A'e oveve yva rupi okwa. Janejare'e ayvu e'eay wereko, nopa'ai mālē. Noje'o'ai mālē teve. A'e mojenu oveve iko. Pirujē vvy rupiwarà kō waite ite atyry kō rōmō ekoi māe kō pē aepo jaa omojenu erokwa. Ipirà kō ve iteetejē māe kō pē. Iteetejē ena māe kō pē. Ijayvu kō iteetejē māe kō pē. Ojiwy jiwyi tōvijā māe kō pē ve omojenu erokwa. Pirujē a'e a'e kō pē omojenu erokwa oveve okwa remē. ⁷Wayvo tesō omojenu iko. Kee e'i imojenu:

– Janejare'e ikō tapemomojy wete imoe'e nē! Poromoe'ya 'arà okwatà ky'y. Age'e tē katu a'evotà ky'y. Yva reinōgarerà tē Janejare'e! Yvy reinōgarerà teve! Pāranā reinōgarerà teve! Yy e'e reinōgarerà teve! Tapemomojy wete awi imoe'e ikenē! e'i imojenu okwa.

⁸Ajaire Janejare'e remġwai mō oveve mijē okwa. Kee e'i okwa remē:
– Papironi taa wānà kō opa tesō! Opa 'ete kupa! A'e kō jane kō weraa nivoi tekoua rupi toiko kupa ipi mijā. Āwitō jamoga'uayoka mālē vo sō tite jane kō pē, nivoi toiko kupa. A'evō a'e wānà kō poroereko ipi, āwisō nivoi toiko kupa. Ajawyi Janejare'e omomorijau ywete imoma kō ky'y! e'i oveve okwa remē.

⁹⁻¹⁰Ajaire āmō Janejare'e remġwai mō oveve mijē okwa. A'e wayvo oporegeta oo. Kee e'i okwa:

– Moma'e aiwerà omoe'e māe kō, Janejare'e omomorijau ywetetā. Moma'e aiwerà rā'āga jimoātāgwerà omoe'e māe kō teve. Moma'e aiwerà rerà kō ojikusiwapa āpakā kō rē māe kō teve omomorijau ywetetā. Ipo kō rē ojikusiwa māe kō teve omomorijau ywetetā. Noporijauesa miti kō'ai. Tata wasu pupe tesō omono kōtā pirujē, tojimomorijau kupa, poroapy puku mālē pupe. Janejare'e remġwai yvapewarà kō omālētā ee kō ojimomorijau kupa remē. Kaneiru ra'yry vo mālē ve omālētā ee kō. ¹¹Okai

kupa remẽ, ãtasĩ oẽ karuarutà upa. Nopi'ãi. Nopa'ãi imomorijaua kô. 'Arà rupi, pya rupi a'evotà. Kejô a'evotà. Moma'e aiwerà omoe'e mõe kô. Moma'e aiwerà rã'ãga omoe'e mõe kô. Moma'e aiwerà rerà ojikusiwapa ee mõe kô. Mokojejô a'evotà ojimomorijau iko kupa, e'i oveve okwa remẽ.

¹²A'evo remẽ ikô Janejare'e koty rewarà kô tojimomãatã jẽ nẽ. Janejare'e ayvu ivo tekoua rupi katu ikô toiko jẽ kupa nẽ. Tojipykãtã jẽ ikô Jesu rẽ iko kupa nẽ.

¹³Ãmẽ ajaire moregeta ojenu mijẽ ije, yva pe wyi. Kee e'i mõe ojenu:
 – Kee jaa ekusiwa: “Awyje ikatuaytà pirujẽ Janerõvijã ywete rẽ ojipykãtã jẽ omãnoa pe'ĩ tesô mõe kô pè. Oryvaytà kupa”, e'i mõe ekusiwa, e'i ojenu.
 – Ô'õ, aje, e'i Janejare'e 'Ãg ãmẽ. Age'e sôsi ikane'õyotà oposikoa iwasu mõe rẽ kupa ky'y. Ivo ekoiawerà kô ojikuwatà Janejare'e rena pè. Oryvaytà ãmẽ kupa ky'y, e'i.

Jimomorijau wasua rewarà

¹⁴Amõe mijẽ remẽ, soõ, yvasĩ rẽ amõe. A'e 'aryvo kwaima'e vo sô tite mõe wapy upa. A'e yvy karakuri jinõgwerà pè ojiãkãnytanõ upa. Aresi po'oka saa pina vo mõe opo pè weru upa, aime katuay mõe.ⁱ ¹⁵Ãmẽ Janejare'e remĩgwai mõe oẽ uu, Janejare'e rena e'e pupe wyi, yva pe wyi. A'e wayvo tesô wapukai kee jawo kwaima'e vo sô tite mõe pè, yvasĩ 'aryvo wapy upa mõe pè:

– Kee e'i Janejare'e ene: “Emomorijau jane kô ijaiwererà repykarà mõe ky'y”, e'i ene. Æwitô aresi japo'opa jimo'yjẽ osinĩma remẽ, ãwĩvo ve nivoi mõe kô terereko. Pe'ĩ 'arà tẽ rômõ teremomorijaupa jimo'yjẽ, e'i ijupe.

¹⁶Aepo e'i remeve, yvasĩ 'aryvo wapy upa mõe a'evo wereko. Æwitô jamopapai 'la saa pina pupe, ãwĩvo ve Janejare'e remĩgwai omomorijau nivoi mõe kô, yvy pewarà kô. Omomorijau jimo'yjẽ.

¹⁷Ãmẽ Janejare'e remĩgwai mõe oẽ mijẽ uu Janejare'e rena e'e pupe wyi, yva pe wyi. Saa pina vo mõe weru opo pè upa, aime katu mõe. ¹⁸Ãmẽ Janejare'e remĩgwai mõe uu, temime'ẽ rapya rewarà. Tata jarà tẽ a'e. A'e temime'ẽ rapya rena pyri wyi wapukai oẽ uu. Saa pina aime katu mõe weru upa mõe pè wapukai, kee jawo:

– Æwitô japo'opa uva'akwerà ijarypy reve imoaty ena pupe ipirãma remẽ, ãwĩvo ve nivoi mõe kô emoaty ky'y! e'i.

¹⁹⁻²⁰A'evo Janejare'e remĩgwai yvapewarà wereko ãmẽ. Omoaty kô imomorijau ywete ijaiwererà kô rewarà mõe. Æwitô uva jamoaty ena pupe mõe'ãrõwã remẽ, ajaire japãrõ pãrõ ikamiri miri janepy pupe remẽ, jatyo ty'o tesô. Æwĩvo ve Janejare'e remimomorijau kô ruwykwerà oty'o ty'o 'ete. Watypa 'ete ãmẽ yvy. Typy tesô poroeroikepa ãmẽ. Yy poru vo tesô ojinõ. Ke'ĩrõwã oo. 300 kirometuru rômõ tesô oo. A'evo sô a'e rẽ amõe.

ⁱ 14.14 Tan. 7.13

Awyjepatà mārānai rā kō remēwarà

15 ¹Aja paire, soō, manyvo nijamome'u'āi tesō mā'ē rē amā'ē, ipojoy ai tē mā'ē rē. Ikasiay mā'ē rē amā'ē. Poromonyi wete mā'ē rē. Kee. Yva pē Janejare'e remīgwai yvapewarà kō mō ekoi, 7 rōmō. A'e kō mārānai rā werāa māe kō. Ojāvijō vijō kō jē werāa. Janejare'e noerovijai ywe'e tite māe kō omomorijauokatà kupa, Janejare'e ayvu rupi. Pirujē omomorijauokapatà kupa. Agyvo paire naiko'āi mārānai kō ky'y.

²Āmē amā'ē mijē remē, pārānā wasu vo mā'ē rē amā'ē. Āwitō warua ojisa katu, a'evo tesō mā'ē rē amā'ē. A'e tata reve ojimōnā maevo sō tite. A'e pyri jane kō opō'ā upa, a'e kō ywesō moma'e aiwerà kō 'arà kyty ekoi māe kō. Moma'e aiwerà noerovijai māe kō. A'e kō rāpakā kō rē moma'e aiwerà rā'āga oinō ipetā oōvijā rerā mijā. Ajamā'ē nojikusiwaokai ijupe kupa. A'e kō warua vo mā'ē pyri opō'ā kupa upa, yva pē. Jamoje'ē mā'ē ijā jīropē mā'ē opyy kupa upa. ³Tāmō Moisesi jīgawerà rē ojīga kupa, Janejare'e remīgwai jīgawerà rē. Kaneiru ra'yry vo mā'ē rewarà rē ojīga teve kupa. Kee e'i ojīga kupa:

“Janejare'e, ene ywesō nekasiay wete Jōvijā wasu rōmō neiko!
Ikatuay wete nereminōgwerà kō.

Ivo neiko teāmā.

'A'evo aikotà', ere remē, a'evo kōrijō tē neiko ipi.

Jōvijā wasu rōmō neiko karuaru.

⁴Pirujē jane kō nemomojy wetetā Jōvijā wasu rōmō!

'Nekasiay wete! Nekatuay wete!' e'i e'itā nemoe'e kupa.

Naikoi 'ete neaiwererà nere mā'ē teāmā mā'ē ene!

Ene rōmō'ite nekatuay neiko mā'ē tē!

Ajawyi pirujē yvy pewarà kō uutā nemoe'e ky'y.

Ivo neikoa ojikuwatā pirujē jane kō pē”, e'i ojīga kupa.

⁵Ojīga kupa paire, amā'ē mijē. Āmē Janejare'e moe'ea retā rē amā'ē, yvapewarà. Ojiovapyjavo upa. ⁶Āmē Janejare'e remīgwai yvapewarà kō 7 rōmō a'e pe wyi oē. A'e kō werāa mārānai rā. Ojāvijō vijō kō jē werāa. Tyru sī e'eay pē ojiyrunō kupa. Poroeakwaso tesō ijyru kō. Āmō, karakuri jinōgwerà oposi'akwa rōmō opyy kupa. ⁷Āmē temisage'ā oiko mā'ē mō parapi kō yvy karakuri jinōgwerà ome'ē werāatā māe kō pē, ijāvijō kō jē. A'e parapi kō tānē tesō poromomrijau māe rā rē, Janejare'e oiko jē iko mā'ē omō'ypa amātejē mā'ē rē. ⁸Āmē Janejare'e moe'ea retā wryy pē ātasī tesō upa. Janejare'e kasia rātasī oporakapa tetā rewarà mō a'evo tesō. Ava noike kuwa'āi ipupe a'evo remē. Mārānai kō opa paire tē katu oike kuwa kupa.^j

j 15.8 Jisyry. 40.34; 1To. 8.10-11; Isa. 6.4

Poromomorijaua mopeia ppykwerà rewarà

16 ¹ ãMẽ moregeta aenu mijẽ, Janejare'e moe'ea retã pe wyi. Wayvo tesõ aenu. Poromomorijau mãe rã weraa mãe kõ pè e'i mãẽ aenu. Kee e'i:

– Pekwa pejãvijõ jẽ poromomorijaua mopei vvy kyty, Janejare'e omo'ypa amãtejẽ mãe rã mopei, e'i.

² ãMẽ Janejare'e remĩgwai yvapewarà ppykwerà weraa parapi imopei vvy kyty. Ameve ikarasapapa jane kõ ky'y, vvy pewarà kõ. Moma'e aiwerà rã'ãga jimoãtãgwerà omoe'e mãe kõ rè ojipy okwa. Moma'e aiwerà rerã ojikusiwapa ãpakã kõ rè mãe kõ rè ojipy. Ayay wete ikarasapa kõ ãmẽ.

³ Ajaire ãmõ parapi weraa mãẽ mõ oo mijẽ imopei. A'e pãranã wasu pupe omopei. Ameve wyy rãmõ tesõ yy ojinõ ãmẽ ky'y. ãwitõ omãnõ mãe kõ ruwykwerà, ãwĩvo tesõ pãranã wasu. Yy pupewarà kõ wapisipa tesõ ãmẽ.

⁴ ãMẽ mõrijõ rãmõ yvapewarà kõ parapi omopei paire, eevewarà ãmõ parapi weraa mijẽ imopei. ãMõ, pirujẽ yy e'e pupe omopei. Ameve wyy rãmõ tesõ ojinõ mijẽ. ⁵ ãMẽ kee jaa aenu, yy rè ikasi mãẽ e'i mãẽ:

– Neiko karuaru teãmã mãẽ tẽ ene, Janejare'e. Age'e neiko jẽ neiko. Karamoeve neikopa teãmã. Naikoi 'ete neaiwererã nere mãẽ tẽ teãmã ene! Ivo katu poromosã'ãga mãẽ tẽ ene. ⁶ Nere ojikõõ mãe kõ wapisipi tesõ nekoty rewarà kõ. Neayvu mojenuarã kõ ve wapisipi kupa. Age'e sõi nemomomorijau ijapisiarerã kõ ky'y! Yy neinõ wyy rãmõ to'u kupa. I'ete ãwĩvo nerekooka epy kõ rãmõ ky'y, e'i mãẽ aenu.

⁷ ãMẽ temime'ẽ rapya rena pyri kee jaa aenu:

– Õõ, Janejare'e! Ene ywesõ nekasiay wete Jõvijã wasu rãmõ neiko! Nerejavyi 'ete poromosã'ãgaa rè ipi. Ivo katu ere ipi. Ekokwerã kõ rupi katu neovaja kõ imomomorijau, ejaa aenu.

⁸ ãMẽ moapy rãmõ yvapewarà kõ parapi omopei paire, eevewarã ãmõ parapi weraa mijẽ imopei. A'e kwaray 'aryvo tẽ omopei ky'y. Ameve akuvay kwaray ky'y, toporomiiray 'ete. ⁹ Poromiiray ãmẽ ky'y. A'evõ remẽ Janejare'e rè ijayvu ai tesõ kupa ky'y.

– Janejare'e tẽ janemiirayokapa kwaray pè! e'i kupa.

A'evõ tesõ ipe kupa remẽ, nijãgyoi jẽ tesõ waiwererã rè kupa. “Tajimotee ky'y, ajawy!” ne'l'ãi tesõ kupa. Nomomojy'ãi tesõ jẽ Janejare'e kupa. Ojimoane'e jẽ waiwererã rè iko kupa.

¹⁰ ãMẽ irõte rãmõ yvapewarã kõ parapi omopei paire, eevewarã ãmõ parapi weraa mijẽ imopei. A'e moma'e aiwerã apyka 'aryvo omopei. Ameve moma'e aiwerã rena rupi ijãpatõ tesõ ky'y. ãMẽ moma'e aiwerã wryy pewarã kõ pè ayay wete tesõ. Ojiãpĩkãkãi tesõ aysa pè kupa. ¹¹ ãMẽ ywesõ ijayvu ai tesõ Janejare'e yvapewarã rè kupa, okarasapapaa kõ

rewarà mō. Aypa tesō kupa rewarà mō. A'evo ipe kupa remē, ojimoane'e jē waiwererà rè iko kupa.

¹² Āmē janepoaty rōmō yvapewarà kō parapi omopei paire, eevewarà āmō parapi weraa mijē imopei. Pāranā Euparati pupe omopei. Ameve yy osikāma. Yy mitirōwā māl'ē tē mijā. Osikāma ky'y. Pee rōmō ojinō ky'y, āmē kwaray ēma kyty wyi jōvijā wasu kō totuu upi. ¹³ Āmē ājāgaiwerà kō rè amāl'ē. Ijaiweray tesō kupa. Moapy rōmō ekoi kupa. Ju'i vo ekoi kupa. A'e kō mō tarakāo juru pe wyi oē. Āmō, moma'e aiwerà juru pe wyi teve oē. Āmō, ayvu mojenuarà rā'āga juru pe wyi teve oē. ¹⁴ Ājāgai kō rōmō tē ojisa ju'i kō. Okasia rupi mārānā jikuwa e'ā omojisa mae kō a'e kō. Oo yvy kō rupi iko kupa, jōvijā wasu kō gyty. Oo imoatypa kō, jiapisi wasua 'arà renone. Janejare'e a'e ywesō ikasiay wete māl'ē 'arà renone ojimoatytā kupa. Janejare'e wāpā momorijaua 'arà renone sikaepo ojimoatytā kupa. ¹⁵⁻¹⁶ Ajaate ājāg kō omoatypatā jōvijā wasu kō jiapisi wasua rā rena pē. A'e jiapisia rena pē Amajetō eu Juteu kō ayvu pē.

Āmē a'evoa rè amāl'ē ajupa remē, Jesu kee e'i māl'ē aenu:

– Peenu ikō eayvu nē! Āwitō nijakuwai amātejē imona māl'ē mō ovāetā remē, āwīvo evāe tarā.^k Napekuwa amātejē'āi avāe remē. Ajo remē tē katu ekuwatā pekupa. Ajawyi ikō emoa'u pekupa nē, a'e pejē. Erārō jē mae kō oryvaytā avāe remē, erārō jē kupa upa rewarà mō. Kee māl'ē vo erārō māl'ē. Āwitō ava mō ojimorypa mō wārō pya remē, oyru revejē o'au ārō upa. Nokeri upa. Omāl'ē kō'ē jē upa. Āwīvo ve erārō jē mae kō. Nemoa'ui mae kō āmē ojimosiokatā avāe remē. Naory'āi evāea rè kupa. Erārō mae kō kōrijō tē oryvaytā avāe remē, e'i Jesu.

¹⁷ Āmē irō irōte rōmō yvapewarà kō parapi omopei paire, eevewarà āmō parapi weraa mijē imopei. Awyjepa imopeia kō āmē ky'y. 'Arà pē omopei. Ameve moregeta ojenu Janejare'e moe'ea retā pe wyi. Janejare'e apyka pe wyi wayvo ojenu.

– Poromomorijau wasua okwapa ky'y! e'i ojenu.

¹⁸ Āmē tōpā jika jika tesō upa. Overa vera tesō teve upa. Yvy otyty tesō teve upa. Ipojy tesō a'evo remē. Janereinō ypy remēwarerā wyive naikoi 'ete āwīvo māl'ē. Age'e tē katu a'evo. ¹⁹ Āmē Papironi taa wasu moapy rōmō ojipeno yvy otyty remē. Āmō, yvy pewarà kō rena kō otororopa opa yvy tytya pē. Janejare'e oja'a Papironi taa wānā kō aiwererà rè. Aja rewarà mō omomorijau kō ywete ky'y. Āwitō moma'eyvary jamopeipa ena pupe wyi, āwīvo ve ee kō ojikō'ōa omopei i'aryvo kō. ²⁰ Ypō'ōgwerā kō ve okājāma yvy tytya pē. Pirujē vytytry ta'yrōwā mae kō okājāma. Naikoi vytytry kō ky'y. ²¹ Āmē āmānā jimoātāgwerā okukui uu yva pe wyi. Mimitirōwā tesō āmānā jimoātāgwerā okui mae kō. Ipowijay mae kō. Werywete 40 kiru rōmō tesō ipowiyisa. A'e a'e kō jane kō 'aryvo okukui

^k 16.15-16 Mat. 24.43-44; Ruk. 12.39-40; 1Tes. 5.2; 2Pe. 3.10; J.Jim. 3.3

ijapisi. ãmẽ ywesõ omojaiwe Janejare'e kupa, ãmãnà jimoãtãgwerà poroapisi mãẽ rewarà mõ, ipojy wete poromomorigjaua rewarà mõ.

Papironi taa wãnà kõ momorigjaua rã rewarà

17 ¹Ajaire Janejare'e remĩgwai yvapewarà 7 rômõ mārānai rã weraa mãẽ mõ uu oporegeta ije. Kee e'i ije:

– Ejo. Amojisaokatà Papironi taa wãnà kõ momorigjaua rã ene, e'i. Itee tee tẽ a'e taa pẽ yy kõ tui. Erãkwẽ ywete a'e wãnà kõ, nivoi ekoi kupa rewarà mõ. Kee ekoi kupa. ãwitõ wãivĩ aiwerà imy'arai tẽ mãẽ, ãwivo a'e taa wãnà kõ. Waiwererã rupi karakuri omoaty wete kupa ipi, Papironi taa wãnà kõ. Ajawyi Janejare'e omomorigjauvay kõtã. ²A'e taa kyty yvypewarà rövijã wasu kõ oo oo ipi. Nivoi tesõ ekoi ãmẽ kupa ipi. ãwitõ kwaima'e kõ mõ ojimomy'a ywete wãivĩ imy'arai tẽ mãẽ rẽ remẽ. ãwivo ve jövijã kõ a'e taa kyty oo remẽ, ojimoai tesõ kupa. A'e wãnà kõ revejẽ ojimoaiwe kupa ipi. Oka'uay mãe kõ vo 'ejẽ ekoi kupa. ãwivo ekoi kupa ipi, e'i ije.

³A'evoa rẽ amãẽ maire Janejare'e remĩgwai yvapewarà mõ ereraa tekoe'ãma kyty, Janejare'e ãg kasia rupi. A'e pẽ wãivĩ mõ rẽ amãẽ maevo sõ tite. A'e moma'e aiwerà mõ ape 'aryvo wapy upa. Ipirã mãẽ a'e moma'e aiwerà. Ijãkã mőkõ mőkõi tesõ, 7 rômõ. 10 rômõ teve inamirãsi. Ipirã rupi ayvu ai ojikusiwa tesõ, ayvu Janejare'e rerõarõa.

⁴Wãivĩ aiwerà ãmẽ tyru ipirã mãẽ opypy ereko. Tyru karary vo mãẽ teve opypy ereko. Yvy karakuri jinõgwerà kõ pẽ ojimogãtarõ upa. Takuru siri epy wete mãẽ opo'yry rômõ opypy. ãmõ, mo'yry iserenyny katu mãẽ teve opo'yry rômõ opypy. Ipõ'ãgwa gwa teve. Ipoapykwa kwa teve. Kaneku kwãĩ yvy karakuri jinõgwerà opypy upa, waiwererã rena rômõ. Ijaiwererã ipupe tui upa. Imy'aawerã teve ipupe tui upa. Tãnẽ tesõ kaneku, ojimojaiwe tesõ ipi rewarà mõ. ⁵Erã mõ ojikusiwa ea rãpakã rẽ, erã nojikuwaive mãẽ. Ma'e e'i ojikusiwa: “Papironi taa wasu jarã tẽ ije. Wãivĩ aiwerã tẽ ije. Poromomy'aroka mãẽ tẽ ije. Ojimomy'a mãe kõ mo'earã tẽ ije. Pirujẽ nivoi mãe kõ eremimo'earã kõ tẽ ekoi. Taa jãvijõ jẽ eremimo'earã kõ. Janejare'e aityoka jane kõ pẽ ipi mãẽ tẽ ije”, e'i mãẽ ojikusiwa ea rãpakã rẽ.

⁶Ãmẽ amãẽ ee remẽ, soõ, wãivĩ oka'uay tesõ upa, moma'e aiwerã ape 'aryvo wapy upa remẽ. Ji'ite sikaepo Janejare'e koty rewarã kõ wapisipa. Jesu ayvu mojenuarã kõ ve wapisipa wãivĩ aiwerã. A'e kõ ruwykwerã rẽ oka'u upa.

Ajimonyi tesõ amãjã ee. ⁷Ajawyi kee e'i Janejare'e remĩgwai ije:

– Manyvore põ nejimonyi sõ! Amome'utã manyvo jaa tẽ nemãẽ ee mãe kõ ajawyi. Wãivĩ aiwerã. ãmõ, moma'e aiwerã. ⁸Ãwĩ moma'e aiwerã rẽ nemãẽ mãẽ, uve mijã. Ajamãẽ age'e remẽ naikoi ky'y. Ajamãẽ kãramõ oiko tarã mijẽ. Ke'ĩ oetã yvy kwarã mãmĩ gyty ikwa oo mãẽ pupe wyi

uu. Ootà sikaepo omomaa rã gyty. Janejare'e tẽ omomatà ky'y. Âmẽ vvy rupiwarà kô ojimonyi tesõtà moma'e aiwerà rẽ omãjã, Janejare'e noerovijai mãe kô. Erà kô nojikusiwai vvy ojinõ e'ãve kareta rẽ Janejare'e pyri oiko karuarutà mãe kô rômõ a'e kô. A'e kô ojimonyi ywetetà moma'e aiwerà rẽ omãjã. Pirujẽ ojimonyitã. Kee e'itã kupa: “Eeee! Nomãnoĩ sikõ moma'e aiwerà mijã! Emã'ẽ! Opoera uu!” e'itã kupa.

⁹Janejare'e remĩgwai e'i jẽ ije:

– Ejapyaka katu jẽ ikõ eayvu rẽ nẽ. Netekokuwa remẽ, nekuwatã manyvo jaa põ a'e mãẽ. Moma'e aiwerà 7 rômõ ijãkã mőkõ mőkõi tesõ mãẽ, a'evõ ve 7 rômõ vvytyry kô. A'e kô apyte 'aryvo wãivĩ aiwerà wapy upa ipi. A'evõ ve 7 rômõ jövijã kô. ¹⁰Jövijã kô 5 rômõ mãe kô, a'e kô opa kupa. Pe'ĩ opyta jẽ ojimojövijã age'e. Âmõ, jövijã rã pe'ĩ teve. A'e nonurive ojimojövijã mãẽ. A'e ojimojövijã remẽ, noiko puku'ãi jövijã rômõ iko. Ijayvukasitã rã'ĩ kõrijõ tẽ iko. Ajaire nijayvukasitã ky'y. ¹¹Âmẽ moma'e aiwerà a'evõ ve jövijã mõ oiko maekwerã. A'e jövijã age'e naikoi ky'y. Ajamã'ẽ ajaire opoera tarã mijẽ. Ojimojövijã tarã mijẽ âmõ jövijã kô renawery pẽ iko. Ajawyi 7 mãe kô reve remẽ 8 rômõtã kupa ky'y, âmõ ojimojövijã tarã mijẽ rewarã mõ. 7 rômõ tẽ mijã. Ajaire jövijã kô renawery pẽ moma'e aiwerã ojimojövijã tarã mijẽ. Ajamã'ẽ Janejare'e omokãjatã.

¹²E'i jẽ Janejare'e remĩgwai ije:

– 10 rômõ inamirãsi rẽ nemã'ẽ mã'ẽ, ivo ve 10 rômõtã jövijã kô, noikeive jövijã rômõ mãe kô. A'e kô kãramõ tẽ ojimojövijãtã. Ojevo jẽ moma'e aiwerã reve jövijã rômõtã ekoi kupa. Noiko puku'ãi jövijã rômõ kupa ajamã'ẽ. ¹³A'e kô ojevo jẽ omoëokatã moma'e aiwerã o'arã kô gyty. A'e rômõ'ite ijayvukasitã âmẽ ky'y, jövijã wasu rômõ. ¹⁴Ajaire, soõ, ootã ojiapisia rômõ kupa ky'y. Kaneiru ra'yry vo mã'ẽ reve tẽ tesõ ojiapisitã kupa ky'y. Ajamã'ẽ Kaneiru ra'yry vo mã'ẽ ywesõtã ikasiay iwyi kô ajamã'ẽ, Jövijã wasu teãmã a'e rewarã mõ. Jövijã kô Rövijã wasu teãmã. Emĩgwai kô ve eeve ekoitã, ikoty rewarã kô, emipyteporokwerã kô. Ojirovija jẽ ee ojipykãtã mãe kô teve eeve ekoitã. A'e kô Kaneiru ra'yry vo mã'ẽ reve jo'arã kyty ekoitã, e'i.

¹⁵Kee e'i teve Janejare'e remĩgwai yvapewarã ije:

– Pãranã rẽ nemã'ẽ mã'ẽ, wãivĩ aiwerã ipyri wapy upa mã'ẽ, a'evõ ve jane kô, aty wasu kô. Pirujẽ vvy rupiwarã kô waite ite atyry kô rômõ ekoi mãe kô. Ojiwy jiwyi tõvijã mãe kô. Itetejẽ ena mãe kô. Ipirã kô itetejẽ mãe kô. Itetejẽ ijayvu mãe kô teve. Wãivĩ aiwerã âmẽ Papironi taa jarã jaa tẽ. ¹⁶Moma'e aiwerã namirãsi kô a'evõ ve moma'e aiwerã jikõ'õa wãivĩ aiwerã rẽ. Jövijã 10 rômõ mãe kô ve ojikõ'õtã ee kô âmẽ. Ootã moma'e aiwerã rupi a'e taa kyty poromoma kupa. Oity kõtã kupa. Oyruekyipa kõtã teve kupa. Áwitõ jawarã wemijarã ro'o o'u ipi, áwivõtã moma'e aiwerã poro'u. Ajaire taa wasu wapytã kupa. ¹⁷Moma'e aiwerã ojimojövijã

wasuokatà jövijä kō pè. Janejare'e tē omoja'aoka kōtā emimotarà kō rē ajamā'ē. Janejare'e opota rewarà mō tē omoaiwe kōtā. A'evō Janejare'e omomaokatà Papironi taa wasu, a'e wānā kō ojimoane'e jē ojimoaiwepa mō rewarà mō. Janejare'e, “Ta'evō jēsi!” e'i maekwerà rupi katu tē a'evō ekoitā kupa. ¹⁸Wāivī aiwerà rē tē nemā'ē, Papironi taa wasu jarà tē, jaa tē. Pirujē taa wānā kō rōvijä kō rōvijä wasu tē a'e. A'e ywesō ijayvukasi vvy pewarà jövijä wasu kō rē iko, nivoi mēe kō jövijä wasu kō rē, e'i.

“Papironi taa amomatà”, e'i mǎ'ē

18 ¹Āmē ajaire Janejare'e remīgwai yvapewarà mō rē amā'ē maevo sō tite mijē, yva pe wyi uu iko remē. A'e ijayvukasiy mǎ'ē tē. Poroekwaso 'ete ikasia reny mǎ'ē tē. Ajawyi enya pirujē oyape vvy pewarà kō. ²Papironi taa momaa omome'upa amātejē. Wapukai tesō imomewa. Kee e'i javo:

– Opa e'e tē Papironi taa wasu wānā kō ky'y! e'i amātejē. Tapererā rōmō kōrijō tē ena kō ky'y. Ājāgaiwerà rena rōmō kōrijō tē ky'y. Uruvu rena rōmō teve. ³A'e wānā kō poromoga'u maevo sō tite, totekokuwa e'ā kupa mijā. Ajawyi a'evō wereko kō erojimomy'a jövijä kō ipi mijā. Omy'aa rā rē kōrijō tē oja'a iko kupa ipi mijā. A'e taa kyty moma'e me'ēarā kō oo oo moma'e kō pyy erojivy eraa ime'ē ipi mijā. Omoma'e kō ve werāa teve ime'ē karakuri repy rōmō ijupe kō kupa mijā. A'evoa rupi omoaty wete okarakuri rōmō kupa mijā. Ojimoane'e jē ywe'e tite ojimoaiwe karakuri moatya rē kupa ipi mijā, e'i amātejē imomewa Janejare'e remīgwai wapukai rōmō.

⁴Ajaire Janejare'e poregeta aenu mijē, yva pe wyi. Kee e'i mǎ'ē aenu:

“Ekoty rewarà kō! Tapejisyry amātejē, Papironi taa pe wyi!

Tapepyta jē e'ā ikenē!

Āmē tē nivoi mǎ'ē koty rewarà rōmō rōwātā pejē.

Āmē tē napejimomorijau'āi mārānai pē ivo kō jē.

⁵Amomatà aā taa wānā kō ijaiwererā kō repy rōmō.

Ojimoane'e jē pawete waiwererā rē iko kupa ipi.

Ijāpiso'ā tesō mǎ'ē vo 'ejē ijaiwererā kō.

I'ai 'arā kō gytyre oē oēma ky'y.

Amā'ē ijaiwererā kō rē ipi.

Nerearai'āi iwyi kō. 'Nimanyvoi' na'e'āi ee kō amājā.

⁶Tojimomorijauvay kupa ky'y.

Ekoty rewarà kō omomorijau kupa maekwerà rupi katu tojimomorijauvay kupa ky'y.

Ojimomorijauvay kupa remē, tojimomorijauvay jē a'e 'aryvo kupa.

⁷Nojimomorijau miti age'e remē iko kupa.

Niporijau miti iko kupa. Nijāgyoi iko kupa.

Age'e sōsi tojmomorijauvay wete mijēsi kupa ky'y!

Tiporijauvay wete mijēsi kupa ky'y!

Nojmomorijau maekwerà vo rōwā tojmomorijau kupa ky'y.

Ojimoe'e ywe'e tite kupa ipi.

Áwitō wāivī mō kee e'i ywe'e tite oupe mǎē votà ekoi kupa:

'Jōvijā wasu tē ije, wāivī rōmō aiko. Terekwarerà rōwā ije, iporijau mǎē rōwā ije', e'i ywe'e tite ojimoe'e.

Ámō, 'Neāgyo miti'āi ije ipi', e'i ywe'e tite.

⁸ Ajamā'ē aepe e'i paire, soō, py'awarà mō ojimomorijautà mārānai pè ky'y!

Áwivo ywetetà ekoi kupa.

Itekorānay wetetà iko kupa. Ijāgyoay wetetà teve iko kupa ky'y.

Ijamyay wetetà teve iko kupa.

Tata wasu pè kōrijō okai pukutà kupa upa.

A'epa imomorijaua rā kō rē eayvukasi rōmō.

Ekasia rupi a'evo areko kōtā", e'i taenu.

Papironi taa wāpirō kupa remēwarà

⁹⁻¹⁰ Keetà Papironi taa momaa rā. Okai remē, ātasīgwerà rē jōvijā wasu kō omā'ētà. Pirujē vvy pewarà rōvijā wasu kō omā'ētà ee. Ke'īrōwā wyi omā'ētà ee kupa. Ojimomyi tesōtā omājā ee kupa. Papironi taa wānà kō reve ojimoane'e jē ojevo jē waiwererà rē ojimojaiwe kupa ipi mijā. A'e kō reve ojimomy'a ywete kupa mijā. Ajawyi oja'o ywetetà imomaa kō rē omājā kupa ky'y. Kee e'itā wapukai rōmō kupa:

– Akee! Ejoo! Taa wasu teako'ia tē rōwā sipōkō Papironi taa mijā!

Py'awarà mō okaipa jimo'yjē! Janejare'e omomorijauvay ky'y! e'itā kupa.

¹¹ Momae me'earà kō ve omā'ētà taa kaia rē. A'e kō ve oja'o tesō tary ve ee omājā. Taa jāvijō jē wyi uu ipe momae me'ētà kupa mijā. Soō, ava nopyy'āi imomae kō ky'y.

¹² Mae weru ipe kupa mijā. Vvy karakuri jinōgwerà. Karakuri sī jinōgwerà. Takuru katukwerà mo'yry rōmō mǎē. Mo'yry iserenyny katu mǎē. Ámō, kamisa e'eay epy wete mǎē. Mae. Kamisa sī gatu "rijō" eu ijupe mǎē. Kamisa karary vo mǎē. Kamisa pirā teve. Wāisō weru eru ipe kupa. Ámō, vvyra jinōgwerà epy wete mǎē. Iteetejē momae teminōgwerà epy wete mǎe kō. Erepāti^l ratypy rāsīgwerà jinōgwerà. Vvyra e'e jinōgwerà. Separari^m jinōgwerà. Separari tawaⁿ jinōgwerà. Takuru katukwerà jinōgwerà. Mokopejō weru eru ipe kupa mijā. Ajamā'ē naiko ekojēi ipyyarà rā kō ky'y.

¹³ Ámō. Ja'umǎē moeea weru ipe kupa mijā. Ámō, ipije katu mǎe kō jamogy mǎē. Ámō, jaapy imopije katu mǎē. Naikoi ipyyarà kō ajamā'ē.

^l 18.12 *Elefante* ^m 18.12 *Ferro* ⁿ 18.12 *Bronze*

Ãmõ, ja'umã'ë iteetejê weru ipe kupa mijã. Uvary aisiriri mã'ë. Moma'eywa kawerà. Typy'o. Wãisõ iteetejê ipe weru kupa mijã. Teima kõ ve weru ipe kupa mijã. Pui kõ. Kaneiru kõ. Kahu kavaru omõtã eraa mãe kõ. Wãisõ weru ipe kupa mijã. Ãmõ, temïgwai ai° rã kõ ve weru ipe kupa. Naiko ekøjê ipyyarã rã kõ ky'y ajamã'ë. [Ajawyi ime'ëarã rã kõ ijãgyoaypa ky'y. Kee e'ità kupa: “Papironi wãnã kõ sõ nopai remê, opy mārãgwe kuwa janemoma'e kõ janewyi mijã, tijanekarakuri ywete mijã!” e'ità kupa.]

¹⁴⁻¹⁵ Ke'irõwã sa'u wyi moma'e me'ëarã kõ omã'ëtã Papironi taa rê okai upa remê. A'e wãnã kõ momorijaua rê omã'ëtã kupa. Ojimonyità ee omãjã ãmê kupa. Oja'o ywetetã teve kupa. Kee e'ità maevo sõ tite a'e wãnã kõ pè, opa mãe kõ pè kupa:

– Haa! Moma'e rã sõ pekaipa! Pirujê pejitupia kõ ve opa ky'y! Temimoe'e tẽ penena mijã. Opa jimo'yjê ky'y! Mãerã tẽ naiko'ãi ky'y! e'ità wãgyo rômõ kupa.

¹⁶ Ajawyi moma'e me'ëarã kõ kee e'ità:

– Haa! Imoma'e katu jome Papironi wãnã kõ ipi mijã! Ijyru e'eay kupa mijã, ipirã gatu mã'ë. Ãmõ, karary vo mã'ë. Epy wete mã'ë pè ojimogãtarõ py'yi kupa mijã. Yvy karakuri jinõgwerã pè tẽ tesõ ojimogãtarõ kupa mijã. Takuru katukwerã pè tẽ teve. Ãmõ, mo'yry iserenyny katu mã'ë pè tẽ teve. Age'e a'e a'e kõ opa ky'y! ¹⁷⁻¹⁸ Py'awarã mõ opa ky'y. Nuvei 'ete ky'y! e'ità wãgyo rômõ kupa.

Ãmõ, nawiu kõ okwa remê, ijarã kõ tena rãtasigwerã rê kõrijõ teve omã'ëtã, Papironi kaiwerã rê. Pirujê nawiu rupi oo mãe kõ omã'ëtã ee. Nawiu rewarã kõ teve omã'ëtã ee. Jãemijarã pewarã kõ teve. Ke'irõwã wyi omã'ëtã imono ee, atasigwerã rê. Wapukaitã omãjã ee kupa.

– Haa! Taa wasu teako'ia tẽ rõwã sipõkõ mijã! Nuvei ãmõ ivo mã'ë! e'ità wãgyo rômõ kupa.

¹⁹ Yvy ku'ikwerã oinõtã wãkãg rê wãgyo rômõ iko ãmê kupa. Oja'o ywetetã kupa. Wapuka pukai ywetetã wãgyo rômõ kupa. Kee e'ità kupa:

– Haa! Taa wasu teako'ia tẽ rõwã sipõkõ Papironi taa mijã! Okaipa opa rômõ ky'y! Nijamã'ë'ãi ãwĩ rapijarã taa rê ky'y. Tãnê ãnê tesõ nawiu kõ sieru eru mijã, Papironi wãnã kõ remipyy rã mijã. Janekarakuri ywete moma'e me'ëa rê mijã. Age'e py'awarã mõ opa 'ete ipyyarã kõ ky'y! e'i e'ità wãgyo rômõ kupa.

²⁰ A'levo tesõtã Janejare'e omomorijauway Papironi wãnã kõ imoma remê. Ajawyi kee a'e yvapewarã kõ pè: Tapenory peiko ky'y. Pejê teve, Janejare'e koty rewarã kõ. Tapenory peiko ky'y, a'e. Jesu remimonokwerã kõ pè teve aepo a'e. Janejare'e ayvu mojenuarerã kõ pè teve. Penepypa Janejare'e ky'y, a'e pejê.

Papironi momaa rewarã

²¹ ãmê amã'ë jê remê, Janejare'e remïgwai mõ yvapewarã ikasiay mã'ë rê amã'ë. A'e takuru wasu opy imomo pãranã wasu pupe. Ikasiay imomo. Kee e'i imomo:

– Agyvo Janejare'e okasiay wetea rupi Papironi taa omoma jimo'yjětà! Ava nomã'è'ãi ee ky'y! ²² Jĩgarà kō nojenu'ãi a'e pè ky'y. Jamoje'ẽ mã'ẽ ijã jĩropẽ mãe kō nojenu'ãi ky'y. Jimi'a kō ve nojenu'ãi ky'y. Ava noporai'ãi teve a'e pè ky'y. Moma'e reinõgarà kō nuve'ãi teve a'e pè ky'y. Ja'umã'ẽ reinõgarà kō ve nuve'ãi ky'y. ²³ Raparina kō naeny'ãi a'e pè teve ky'y. Nojireko'ãi a'e pè kupa ky'y. Opa kattutà kupa. A'e wãnà kō ywesõ imoma'e ywete moma'e me'èa rè mijã. Poromoripe ywete teve kupa ipi mijã. Pirujẽ yvy wãnà kō omoripe ywete ereko kupa. Moma'e rè kōrijõ wemimoripe kō weroja'a ipi, [ãwisõ Janejare'e rè toja'a e'ã kupa ipi.] A'e kō ywesõ nivoi ekoi ipi mijã. Aja rewarà mō Janejare'e omoma katutà ky'y, e'i yvapewarà taenu.

²⁴ A'evõ Papironi taa Janejare'e omoma jimo'yjětà. Wemĩgwai kō apisia repykarà mō omoma jimo'yjětà. Wayvõ mojenuarerà kō apisia repykarà mō. Okoty rewarà kō apisia repykarà mō. ãmõ, pirujẽ porojuka maekwerà kō apisia repykarà mō. A'e a'e kō ruwykwerà Papironi taa pè tui, imojikuwaparà rōmõ. Aja rewarà mō tẽ Janejare'e omomorijau kō ywetetà imoma jimo'yjẽ ky'y. Ajaate naiko'ãi kupa ky'y.

A'evõ sō mārãnai rè amã'ẽ.

Janejare'e moe'ea

19 ¹ ãmẽ amã'ẽ mijẽ remẽ, Janejare'e rena rè amã'ẽ mijẽ. Aty wasu poregeta aenu a'e pè. A'e kō omoe'e Janejare'e upa. Wayvõ omoe'e kupa upa. Kee e'i imoe'e kupa upa:

“Janejare'e simoe'e!

A'e ikatuay wete janerereko katuarà rōmõ ekoi ipi!

Janeremimoe'e rōmõ ekoi.

A'e ywesõ ijayvukasiay wete mã'ẽ rōmõ ekoi!

² Janepy'a pewarà ve okuwa Janejare'e ipi.

Ajawyi ivo katu poromoe'yi ipi.

Awyje katu sōpōkō wãivĩ aiwerà wemavopa ity ky'y.

A'e kō nivoi tesõ ekoi mijã. Poroeraa waiwea rupi toiko kupa ipi mijã.

Janejare'e koty rewarà kō wapisi teve kupa mijã.

Aekwerà repykarà mō Janejare'e wemavo kō ky'y”, e'i Janejare'e moe'e kupa upa, yva pè.

³ Ajaire aty wasu kō omoe'e mijẽ. Wayvõ omoe'e kupa. Kee e'i imoe'e kupa:

“Janejare'e simoe'e Papironi taa rapyawerà rè!

Awyje ãtasĩ karuarutà upa!” e'i imoe'e kupa.

⁴Ajaire Janejare'e koty rewarà rōvijã kō 24 mǎe kō ojimoenãpa'ã ojayvy Janejare'e rovake imoe'e. Temisage'ã oiko mǎe kō ve ojimoenãpa'ã ojayvy ovake imoe'e, irōte mǎe kō. Janejare'e wapy upa remē ojimoenãpa'ã ojayvy ovake imoe'e kupa.

– I'ete. Janejare'e simoe'e! e'i kupa.

⁵Ãmē ajaire moregeta ojenu mijē. Janejare'e apyka pe wyi ojenu. Kee jaa ojenu:

“Janejare'e simoe'e!

Pirujē emīgwai kō pē, ‘Penōvijã tapemoe'e!’ a'e.

Janejare'e omomojy mǎe kō pē, ‘Penōvijã tapemoe'e!’ a'e.

Jōvijã kō ve tomomojy Janejare'e. Ja'yrerã kō pē ve aepo a'e.

Pirujē simoe'e Janejare'e,” e'i.

⁶Ãmē tyapu tesō ojenu. Aty wasu wapuka pukai mǎ'ē vo 'ejē ojenu. Ytu wasu ryapu vo 'ejē teve. Tōpã vo 'ejē teve. Kee e'i taenu:

“Janejare'e simoe'e!

A'e ywesō ikasiay wete Jōvijã wasu rōmō iko.

Pirujē jane kō Rōvijã wasu rōmō ekoi.

Janerōvijã ywete e'eay wete Janejare'e.

⁷Tijaneroryvay ee.

Simomojy wete imoe'e.

Age'e Kaneiru ra'yry vo mǎ'ē ojirekotã.

⁸Erekwatarã ojimokatupa amãtejē upa. Kamisa e'eay isuky katu mǎ'ē opypypa enone upa”, e'i taenu.

Jesu koty rewarà kō pewarã mō tē “erekwatarã” e'i. Ãmō, “kamisa e'eay” e'i mǎ'ē, ivo katuay mojikuwaparã rōmō jaa tē aepo jaa.^p

⁹Ãmē Janejare'e remīgwai yvapewarã mō e'i ije:

– Kee jaa ekusiwa: “Ava mō Kaneiru ra'yry vo mǎ'ē jirekoa pē uu mōropārã rōmō remē, a'e sōsi oryvaytã ãmē ky'y”, e'i ije takusiwa.^q

E'i mijē:

– Aje ywete aepo jaa. Janejare'e ayvu tē aepo! e'i.

¹⁰Ãmē aepo aenu remē, ajimoenãpa'ã tite aepo e'i mǎ'ē rovake imoe'etã mijã. Ajamã'ē a'e kee e'i ije:

– Ānī! Moko ere sō erovake! Janejare'e remīgwai teve ije. Āwitō ene, āwī rapijarã teve ije. Āwitō pirujē Jesu ayvu pē “aje ywete” e'i ojimomãatã jē mǎe kō, āwī rapijarã teve ije. I'Ãg tē janemo'e aepo tija'e. Janejare'e kōrijō tē ikō teremoe'e ajawyi nē, e'i ije.

^p 19.8 Janepy'aky'a'opa. Ajawyi naikoi 'ete janeaiwererã janere ky'y. Āwitō tyru suky katu remē niky'ai 'ete mǎ'ē vo, a'evō jane janepy'aky'a'o remē. ^q 19.9 Mat. 22.2-3

**Janejare'e Remimuurerà nomokasiokari
moma'e aiwerà imoma remēwarà**

¹¹ Āmē amā'ē mijē remē, yva rē amā'ē ojiovapyjavo remē. Janejare'e rena rē amā'ē gatu ky'y. Soō, jōvijā rē amā'ē. Kavaru sī ape 'aryvo tui upa. “Temirovija tē” eu a'e jōvijā pē. “Aje ywete mā'ē tē” eu teve ijupe. A'e ivo mā'ē okuwa ipi. “Ivo” e'i ipi. Nivoi mā'ē ve okuwa ipi. Ikuwaparà teāmā a'e jōvijā. Wemikuwa rupi katu janerekokwerà kō omosā'āga ipi. Āmō, nivoi tekoua rē ojiapisi ipi. ¹²⁻¹³ “Janejare'e ayvu” eu teve a'e jōvijā pē. Kee amā'ē ee. Ea eny tata reny vo 'ejē. Ijākānyta mōkō mōkōi, jōvijā mojikuwaparà rōmō. Temikuwa e'āte erà ojikusiwa jōvijā rē. Jōvijā remikuwa kōrijō tē erà. Ijyru poko tesō upa. ^r Tuwyy rōmō tē ijyru rē amā'ē. ¹⁴ Ijapisia pē oo iko. Oo remē Janejare'e remīgwai yvapewarà kō oo upi, sota kō rōmō. A'e kō kavaru sī rupi oo. Ijyru sī gatu jome kupa, kamisa e'ey rē. Niky'ai 'ete ijyru kō.

¹⁵ Āmē jōvijā juru pupe wyi marija poko aime'i maevo sō tite oē. A'e pupe wapisità jane atyry noerovijai mēe kō, ojikō'ō ee mēe kō. Ikasia tē omomorijau kōtā amē. Āwitō moma'eyva jatyo, āwisō tyy tojieja e'ā ky'y. Āwīvo ve Janejare'e ojimōarōa omoēmatā nivoi mēe kō omomorijau ywete remē, āwisō tojieja e'ā imomorijau rā. A'evō werekotā Janejare'e a'e ywesō ikasiay wete mā'ē rōmō. ¹⁶ Āmō, erà ojikusiwa jōvijā yru poko rē. I'y rē ve ojikusiwa. Kee ojikusiwa ee: “Jōvijā kō Rōvijā wasu rōmō tē ije”, e'i ojikusiwa.

¹⁷ Āmē amā'ē mijē remē, Janejare'e remīgwai mō rē tē amā'ē mijē, yvapewarà rē. A'e kwaray 'aryvo opō'ā upa. Wayvo oporegeta upa. Pirujē uruvu kō okwai imuu muu upa.

– Pejo pejimoaty amātejē! e'i. Temi'ō wasu Janejare'e oinōtā peupe ky'y! Pejo pejimiwa amē ky'y! e'i. ¹⁸ Jōvijā kō reāgwerà pe'utā. Sota rōvijā kō reāgwerà ve. Sota kō. Kavaru kō. Kavaru ape 'aryvo oo maekwerà kō. Pirujē jane kō reāgwerà kō rē pejimi'utā ky'y! e'i. Āwitō tōvijā kō rē pejimi'utā, āwīvo ve emīgwei kō rē pejimi'u tary ve. Nijayvukasi mēe kō. Āmō, ijayvukasiay mēe kō. Pirujē a'e a'e kō rē pejimi'utā, [noerovijai Janejare'e ipi mēe kō reāgwerà kō]! e'i uruvu kō pē imuu.

¹⁹ Aja paire moma'e aiwerà rē amā'ē, emimoatykwerà kō revejē. Kejō emimoatykwerà kō. Yvy pewarà rōvijā kō, sota kō revejē. A'e a'e kō ojimoatypa upa. Ojiapisità kupa. Jōvijā e'e kavaru sī ape 'aryvo oo mā'ē reve ojiapisi ywe'e titetā kupa. A'e teve osota kō revejē ekoi. A'e kō rē moma'e aiwerà ojiapisi ywe'e titetā. ²⁰ Āmē si jōvijā e'e^s omopā'ā moma'e aiwerà, ipātavōarà revejē. Ayvu mojenuarā rā'āga revejē omopā'ā. Kōitokō mārānā jikuwa e'ā ipojy mēe kō omojisaoka jane kō rovake imoripe kō

^r 19.12-13 Tan. 10.6 ^s 19.20 Jesu pewarà mō “jōvijā e'e” e'i. J.Jim. 13.1-18; 14.10; 20.10

maekwerà. Aekwerà rupi itōkō mirà kō omoripe mijã. Pirujẽ mirà kō moma'e aiwerà rerà ojikusiwapa ee mãe kō omoripe mijã. Moma'e aiwerà rããga jimoãtãgwerà omoe'e rããga mãe kō ve omoripe mijã. Imoripearã kō, jōvijã e'e omopãã kō ky'y. Tata wasu pupe ekōve e'e ve omomo kō tokai kō. Tata wasu eny puku mãẽ pupe omomo kō, tokai puku kupa upa.^{t 21} ãmẽ si jōvijã e'e kavaru sī ape 'aryvo tui mãẽ wapisipa wãpã kō ky'y. Omarija poko pupe tẽ wapisipa kō, ijuru pupe wyi oẽ marija mãẽ pupe tẽ.

ãmẽ pirujẽ uruvu kō uu amãtejẽ mãe kō owyjy eãgwerà kō rẽ ojimi'u ky'y. Ojimi'u ywete ãmẽ kupa ky'y. I'ai ywete ãmẽ kupa ky'y.

Ãjãgai rōvijã mopããa rã rewarà

20 ¹Ajaire amãẽ mijẽ remẽ, soõ, Janejare'e remĩgwai yvapewarà mō rẽ amãẽ mijẽ. A'e yva pe wyi uu iko. Savi weru ereko. Yvy kwarà mãmi gyty ikwa oo mãẽ mosavia. Separari ãgwerà^u ve weru ereko, mitirōwã mãẽ. ²A'e ywesō ikasiay tarakão wyi, ãjãgai rōvijã Satanasi eu ijupe mãẽ wyi. Ajawyi nomowasui 'ete ipyy imopãã. Separari ãgwerà pupe wãpasĩ ereko, toiko puku rãĩ wãpasia pẽ iko. 1.000 kwaray rōmō a'evo tatui upa. ³Yvy kwarà pupe omomo, topyta puku rãĩ a'e pupe upa. Omomo paire, ovaokena imosavi ky'y. Oovapy ãtã tatui a'e pẽ upa. ãjãgai rōvijã manyvo noporomoripe kuwa'ãi ãmẽ ky'y. Ojiovapy pukutã rãĩ upa. 1.000 kwaray tesō paire tẽ Janejare'e omoẽoka tarã mijẽ rãĩ, toiko ke'iatu kōrijō rãĩ iko.

⁴Ajaire amãẽ mijẽ remẽ, jōvijã apyka kō rẽ tẽ amãẽ ky'y. A'e kō 'aryvo jōvijã kō wapy upa. A'e jōvijã kō pẽ Janejare'e wayvukasia ome'ẽ. Janejare'e ayvu mojenuarã temiapisikwerà 'ãg kō tẽ a'e jōvijã kō. Kōitokō ãpã kō wãkãgo ijapisi.^v Ma'e rewarà mō a'evo wereko kupa. Noityi Jesu ayvu aje ywete mãẽ kupa rewarà mō. Moma'e aiwerà nomoe'ei kupa rewarà mō. Moma'e aiwerà rããga ve nomoe'ei kupa rewarà mō. Moma'e aiwerà rerã nokusiwaokai wãpakã kō rẽ kupa rewarà mō. Opo kō rẽ ve nokusiwaokai kupa rewarà mō. Aja rewarà mō tẽ ãpã kō wãkãgo kō ijapisi kō. Ajaate Kiristu pyri ekoi kupa ky'y. Kiristu omomoeraoka kō imopãã mijã. Wayvumokasi kō ereko. 1.000 kwaray rōmō tesō jōvijã kō rōmō ekoitã kupa ky'y. ⁵⁻⁶Janejare'e remimomoera ppykwerà kō tẽ a'e kō. A'e kō oryvay wereko katua rẽ ãmẽ, Janejare'e pewarã mō ekoi kupa ky'y rewarã mō. Ajaate nomãñō mijẽ'ãi kupa ky'y. Awyje mãñõa nikasi'ãi ee kō ky'y. Janejare'e pẽ oporegeta mãe kō rōmō yva pẽ ekoi kupa ky'y. Kiristu pẽ oporegeta mãe kō rōmō ve ekoi kupa. 1.000 kwaray rōmō tesō Kiristu reve jōvijã kō rōmō oikotã iko kupa ky'y. [A'evo paire tẽ nopoeraive mãe kō ve opoeratã ky'y.]

^t 19.20 *Fogo de enxofre* ^u 20.1 *Corrente* ^v 20.4 J.Jim. 6.9; Tan. 7.9,22; J.Jim. 13.16; 14.9

JIAPISI WASUA RÃ REWARÀ

7A'e 1.000 kwaray paire, ãjãgai rövijã Satanasi oẽ tarà mijẽ omopã'ãawerà pupe wyi iko ky'y. 8Poromoripearà römõ oiko tarà mijẽ iko. Wemĩgwai kô omoatypa tarà mijẽ jiapisi wasua römõ. Janejare'e noerovijai mõe kô omoatytã, ãjãgai rövijã remimoripekwerà kô. A'e kô pè Koki wãnã kô eu. Makoki wãnã kô eu teve. A'e kô weru erutã imoaty kô. Pirujẽ ãmõ taa taa kô kyty wyi weru eru kõtã imoaty kô. Ijatyray tesõ omoaty kõtã. ãwitõ jaytata ijatyray, ãwĩvo vetã.

9Omoaty kô paire, kee e'i ijupe kô:

– Pekwa yvy rupi pejimosãsai pekwa. Pirujẽ Janejare'e koty rewarã kô rena kô peãrimã ipãsarõ ena kô. Jerusarẽ taa peãrimã teve ipãsarõ, e'i imono kô.

Janejare'e opota mãẽ tẽ Jerusarẽ taa. [A'e wãrimã ywe'e titetã kupa.] ãmẽ si tata Janejare'e omoẽtã yva pupe wyi totuu ky'y. Wãrimã ipe mãẽ kô wapytã imoma jimo'yjẽ ãmẽ ky'y. 10Ajairẽ imoripearerã kô omomotã tata wasu pupe ky'y, ãjãgai rövijã. Moma'e aiwerã ipupe tuipe mãẽ pupe omomotã. Ayvu mojenuarã rã'ãga ipupe tuipe mãẽ pupe. Okai karuarutã mãẽ pupe omoma. Mãerã tẽ ojeevejẽ a'e pupe tuitã kupa. Ojimomorijau karuarutã a'e pupe kupa ãmẽ ky'y. 'Arã rupi, pya rupi, a'evõ ekoi karuarutã kupa ky'y.

JANE KÕ MOE'YIA RÃ REWARÀ

11Amãẽ mijẽ remẽ, Jövijã wasu apyka rẽ amãẽ. Ta'yrõwã mã'ẽ apyka. Isuky katu apyka. Wapyka 'aryvo wapy upa mã'ẽ rẽ amãẽ teve. ãmẽ si py'awarã mõ yvy nojisai ky'y. Yva ve nojisai ky'y. Janejare'e römõ'ite ojisa ky'y. 12-13 ãmõ, omãñõ maekwerã kô rẽ amãẽ, jövijãgwerã kô rẽ. Ja'yrerã kô rẽ teve. Pirujẽ opoera Janejare'e rovake opõ'ã kupa upa. Pãranã wasu pupe omãñõ maekwerã kô oẽ uu ky'y. Tyvy pupe wyi ve opõ'ã oẽ uu kupa. Pirujẽ Janejare'e omomoeraoka ovake topõ'ã kupa upa.

ãmẽ Janejare'e opyy kareta kô esa, omãñõ mãẽ kô rekoawerã ojikusiwapa ee mã'ẽ kareta kô. A'e kô rẽ pirujẽ jane kô rekoawerã ojikusiwapa. ãmõ kareta rẽ ãmẽ Janejare'e pyri oiko karuarutã mãẽ kô rerã kô ojikusiwapa. A'e kareta kô Janejare'e omogeta ãmẽ. Omãñõ maekwerã kô rekoawerã rã'ĩ omogeta. A'e paire oiko karuarutã ipyri mã'ẽ rerã kô omogeta. Ajairẽ omogeta paire, omoe'yi kô. Jikusiwarerã rupi omoe'yi kô, ekoawerã kô manyvo ekoi maekwerã rupi katu. 14Noerovijai maekwerã kô omãñõ maire wãrõ puku rã'ĩ mijẽ. Janejare'e omomoera kô paire tata wasu kyty omono kô ky'y. A'e pupe ojimomorijauvaytã kupa upa. A'e pẽ “mãñõ mijã” eu. 15 ãmõ, ava mõ rerã nojikusiwai sõ kareta rẽ Janejare'e pyri oiko karuarutã mã'ẽ römõ remẽ, a'e Janejare'e omomooka jimo'yjẽ tata wasu pupe tokai upa.

Yva pyau, vvy pyau reve

21 ¹A'evo paire yva opa maekwerà rekovijarerà rè tẽ tesõ amã'ẽ ky'y. ãmõ, vvy opa maekwerà rekovijarerà rè teve. Mokojejõ ee amã'ẽ, ipyau mãe kõ rè. Naikoi pãranã wasu ky'y.

²Ãmẽ amã'ẽ mijẽ remẽ, soõ, taa wasu yva pe wyi owyjy uu mã'ẽ rè tẽ tesõ amã'ẽ, Janejare'e pewartã taa wasu rè. Jerusarẽ pyau eu a'e taa pẽ. Janejare'e rena pe wyi owyjy uu. Ikatuay wete taa wasu. Nuvei 'ete ivo e'ãa ipupe. Ikatuay wete taa wasu mã'ẽ tẽ. Owa wete. Ipyau mã'ẽ tẽ. ãwitõ wãiwĩ mõ ikatuay mã'ẽ pẽ ojimogãtarõ ojirekotã remẽ, ãwĩvo taa wasu ikatuay wete, Jerusarẽ pyau eu ijupe mã'ẽ."^w

³Ãmẽ moregeta ojenu eupe Janejare'e apyka pe wyi. Wayvo kee e'i mã'ẽ:

“Age'e sõi Janejare'e jane kõ pytery pẽ ekoi ky'y!

Okoty rewarã kõ pytery pẽ ekoi. Awyje a'evotã.

Owaraytã ijupe kõ ãmẽ ky'y.

⁴Nijãgyo'ãi jane kõ ãmẽ ky'y.

Janejare'e nomoãgyooka kõ'ãi.

ãwĩvo ve nomãnõ'ãi teve kupa ky'y.

Naiko'ãi mãnõa Jerusarẽ pyau pẽ.

Naiko'ãi teve tekoranã kõ, janeray kõ.

Yvy opa maekwerã pẽ kãrijõ tẽ a'evo mijã.

Yvy pyau pẽ naiko'ãi ky'y, Janejare'e rena pyau pẽ.

Ajawyi Janejare'e pyriwarã kõ oryvay kãrijõtã ky'y!” e'i mã'ẽ ojenu.^x

⁵Ãmẽ Janejare'e oporegeta wapyka pe wyi.

– Emã'ẽ jësi ipyau ainõ mã'ẽ rè ky'y. Ipyaukwerã pawete ainõ ky'y, e'i.

Kee e'i teve ije:

– Aje ywete aporegeta mã'ẽ tẽ ije, e'i. “Kee arekotã”, a'e remẽ, a'e rupi katu areko ipi. “Aje ywete” taoty eayvu pẽ ipi. Ajawyi kee eayvu terekusiwa: ⁶“Awyjepa ainõma erena pyau. [Age'e si eremĩgwai kõ opyta karuarutã epyri ky'y. Age'e si Jõvijã wasu rãmõ ajikuwa ky'y.] Pirujẽ moma'e aãparõma maekwerã tẽ ije. Pirujẽ amoawyjepatã mãe rã teve ije. Ajawyi kee mã'ẽ vo 'ejẽ ije. ãwitõ ava mõ 'lywa remẽ, ame'ëtã yy to'u. ãwĩvo ve ava mõ opota oiko karuaru epyri remẽ, totuu ekoty ãmẽ. Tepy e'ãte arekotã. Amoigo karuarutã epyri ãmẽ.”⁷ Aepo a'e aiwea 'arã kyty oiko jẽ iko mãe kõ pewartã mõ. Kee a'e teve ijupe kõ: ‘Poroenanõtã erena pẽ ky'y’, a'e. ‘Penõvijã ywete rãmõtã tẽ aiko ãmẽ ky'y. Pejare'e rãmõ teve ãmẽ aikotã’, a'e. ‘Eãkarãgwerã kõ rãmõ poroerekotã ãmẽ’, a'e. ⁸Aepo

^w 21.2 Kar. 4.26; Epr. 12.22; J.Jim. 3.12 ^x 21.4 J.Jim. 7.16 ^y 21.6 J.Jim. 1.8; 22.13

na'e'ái ajamã'ê kee ekoi mãe kô pè: Okyje rè jê ywe'e tite ereity mãe kô. ãmõ, 'aje' ne'i eayvu pè mãe kô. ãmõ, ipusi ai tè iko mãe kô. ãmõ, porojuka mãe kô. ãmõ, omy'aa rè ojipokuwa mãe kô. ãmõ, ãjãg kasia rupi oposiko mãe kô. ãmõ, moma'e jimoãtãgwerà omoe'e rã'ãga ojarà rã'ãga rômõ mãe kô. ãmõ, pirujê owaria rè ojipokuwa mãe kô. Wãi wãisõ naenanõ'ái epyri. Tata wasu pupe kôrijõ amono kôtà, okai puku mã'ê pupe. A'e a'e kô pirujê tata wasu pupe tè ootà okai puku rômõ upa. 'Mãnõ mijêa' eu tata wasu pupe tekoua pè", e'i takusiwa.

Jerusarê pyau jinõa rã rewarà

⁹ ãmê ajaire ãmõ rè tè mijê amã'ê, Janejare'e remìgwai mõ parapi weraa imopei maekwerà rè amã'ê maevo sõ tite mijê. 7 rômõ maekwerà mõ rè. A'e oporegeta ije. Kee e'i ije:

– Ejo erupi. Kaneiru ra'yry vo mã'ê rerekwatarà amojisaokatà teremã'ê ee, e'i ije.^z

¹⁰ Ameve Janejare'e 'ãg nemokasiokai. Ameve emìgwai yvapewarà uu emovy ereraa vvytyrapyte 'aryvo emojiupi. A'e pe wyi Janejare'e remìgwai omojisa Jerusarê pyau ije. A'e Janejare'e rena ikatuay wete mã'ê. Yva pe wyi owyjy uu remê, amã'ê ee, Janejare'e pyri wyi. ¹¹ Kee amã'ê ee. Iseny katu tesõ Jerusarê taa upa. Janejare'e kasia renya tè omoseny. Iserenyny mã'ê vo tesõ amã'ê ee. Warua vo amã'ê ee. ãmõ, putei pirã vo. Putei ijaky mã'ê vo teve. Ikatuay wete amã'ê ee. ¹²⁻¹³ Ojiokenapa mitirõwã Jerusarê pyau taa upa. Ta'yrõwã yvate'eay mã'ê okenaa. 12 rômõ janeikea kô. Janejare'e remìgwai yvapewarà kô janeikea kô rãrõarà kô rômõ tui. A'e kô janeikea kô jãvijõ jê wãrõ upa. Terà kô ojikusiwapa janeikea rovapyka kô rè upa, Isaeu atyry rerà kô, 12 mãe kô.^a Kwaray êma kyty moapy rômõ okenaa janeikea kô. Kwaray 'apa kyty ivo ve. Kwaray yke kyty ivo ve. ãmõ, kwaray yke rovajarà kyty ivo ve. ¹⁴ Okenaa wryy rômõ takuru wasukwerà tè tui. 12 rômõ takuru wasukwerà. A'e yke rupi omojiape takuru kô. A'e kô rè teve terà kô ojikusiwapa upa, 12 rômõ. Kaneiru ra'yry vo mã'ê remimonokwerà kô rerà kô ojikusywa a'e rupi upa.

¹⁵ ãmê Janejare'e remìgwai, oporegeta ije mã'ê, taa jamosã'ãga ipupe mã'ê opo pè wereko. Yvy karakuri jimoãtãgwerà tè a'e. A'e pupe taa wasu omosã'ãga. Taa rokenaa ve omosã'ãga. Janeikea kô ve omosã'ãga. ¹⁶ Ijyke kô ve omosã'ãga. 2.200 kirometuru rômõ tesõ ijyke kô. Ojevo jevo jê ijyke kô. Yvate kytywarà ve omosã'ãga remê ivo ve. 2.200 kirometuru tesõ teve. Ojevo jevo jê kupa. ¹⁷ Ajaire ijokenaa anamu ve omosã'ãga. Ijanamuay. 64 meturu rômõ tesõ ijanamua. Áwitõ jamosã'ãga ipi, áwivo ve omosã'ãga Janejare'e remìgwai yvapewarà.

^z 21.9 Taa wasu Jerusarê pyau pewarà mõ "erekwatarà" e'i. ^a 21.12-13 Tãmõ Jako amryy ra'yry rerà kô. Isaeu kô rövijãgwerà rerà kô. J.Jim. 7.5-8

¹⁸Takuru ikatuay mã'ê jinõgwerà tè okenaa rômõ tui. Ijaky katuay putei vo. Taa wasu ãmê yvy karakuri e'ekwerà jinõgwerà, putei vo. Pirujê iserenyny katu jome taa wasu rupi. ¹⁹⁻²⁰Ãmê takuru rokenaa mokasia kô ikatuay wete. Omowaray tesõ takuru ikatuay mãe kô pè upa. Epy wete mãe kô pè. Takuru jãvijõ jê iteetejê. Putei aky vo. ãmõ, putei sôvã vo. ãmõ, itumyry sî varara vo mã'ê. ãmõ, putei aky sôvã vo. ãmõ, itumyry pisa vo. ãmõ, itumyry pirã vo. ãmõ, putei tawa vo. ãmõ, itumyry tawa sôvã. ãmõ, putei tawa vo teve. ãmõ, itumyry sôvã [namu ropi'a vo mã'ê]. ãmõ, putei sôvã vo. ãmõ, putei sôvã pijõ vo [takiriri vo mã'ê]. A'evo iteetejê ikatu jome kupa.

²¹12 rômõ ijokenaa rovapyka kô. Mo'yry iserenyny katu mã'ê vo ovapyka kô. Ijãvijõ kô jê a'evo. Taa wasu rupi okwa pee mã'ê ãmê yvy karakuri e'ekwerà tè tesõ. Putei vo 'ejê mã'ê pee.

²²Taa rè amã'ê mã'ê pè, nuvei Janejare'e moe'ea retã ky'y. Janejare'e a'e ywesõ ikasiay wete mã'ê tè a'e pè ekoi, Jõvijã wasu rômõ. Kaneiru ra'yry vo mã'ê teve a'e pè ekoi. A'e ywete omoe'e kupa ky'y. Ajawyi nuvei imoe'ea retã mõ ky'y.

²³ãmõ, kwaray ve naikoi a'e pè. Jay ve naikoi. Janejare'e tè oyape upa okasia renya ikatuay wete mã'ê pupe. Kaneiru ra'yry vo mã'ê revejê oyape upa. Ajawyi noekai eny mã'ê mõ a'e pè kupa. ²⁴⁻²⁵Ke'irõwã enytã. Ajawyi pirujê yvy wãnã kô enya rupi ekoitã. ãmõ, noovapy'ai Jerusarê pyau kupa. Yvy pè ijãpatõ maekwerà vo rõwãtã ky'y. Ajawyi nojiovapy'ai taa. Jõvijã kô ãmê nojimoe'e'ai jõvijã rômõ kupa ky'y. Janejare'e pè kõrijõ, "Erõvijã ywete ene!" e'itã imoe'e kupa ky'y.

²⁶ãmõ, pirujê jane kô, pirujê jõvijã kô nopota'ai omoe'ea kupa ky'y. Janejare'e pè kõrijõ tè moma'e epy wete mã'ê weru erutã ime'ê imoe'ea rômõ kupa ky'y. ²⁷Kee ekoi mãe kô noike'ai a'e pè ãmê. Janejare'e "nivoi mãe kô" e'i ijupe mãe kô. Miraiwerà, ojimowari mãe kô. Wãisõ noike'ai a'e pè. Erã kô ojikusiwapa Kaneiru ra'yry vo mã'ê kareta rè mãe kô kõrijõ tè oiketã a'e pè, Janejare'e pyri oiko karuarutã mãe kô rômõ.

Yy Janejare'e apyka pe wyi oê mã'ê rewarã

22 ¹Ãmê yy e'e tè Janejare'e remigwai omojisaoka ije. Niky'ai 'ete yy. Isuky katu. Awitõ putei rè jamã'ê remê, ojisa katu jamã'ê ipupewarã rè, awivo tesõ a'e yy ojisa katu. A'e yy ja'u remê poromoigo karuaru Janejare'e pyri mã'ê tè. Janejare'e apyka pe wyi oê oo yy. Kaneiru ra'yry vo mã'ê apyka pe wyi teve oê oo. ²Kõitokõ taa wasu rupi okwa pee mã'ê, a'e myterã rupi katu yy oê oo. Yvyra, i'a poromoigo karuaru mã'ê, yy e'e reme pè tui. Yy reme pè jeovai yvyra. I'a ywete yvyra. Jay upi upi i'a mã'ê tè a'e. A'e ro kô moã tè, pirujê yvy pewarã kô mokatua rômõ.^b

^b 22.2 Jinõ. 2.9

³ ãmõ, kee. Janejare'e wemavo ity mãẽ mõ noiko'ãi a'e pè. Nuve'ãi aiwea a'e pè. Janejare'e ywe'e a'e pè ekoità. Kaneiru ra'yry vo mãẽ teve a'e pè ekoità, wemìgwai kō reve. ⁴ ãmẽ tẽ katu Janejare'e remìgwai kō a'e ywe'e rẽ omã'ètã kupa ky'y. Oõvijã rova rẽ ywe'e omã'ètã kupa. Kõitokõ Janejare'e rerã ojikusiwapa ãpakã kō rẽ mãe kō tẽ ãwĩ kō. A'e kō omã'ètã ee ky'y. ⁵ ãmõ, nijãpatõ'ãi a'e pè ky'y. Ajawyĩ eny mãẽ rẽ nijajipy'amogeta'ãi. Kwaray rẽ teve. Janejare'e tẽ oyapetã ky'y, Jõvijã wasu rômõ. Okasia renya rupi oyapetã. ãmẽ sitõ Janejare'e omojõvijãokatã wemìgwai kō ky'y, okoty rewarã kō. Ijayvu rupi a'evotã kupa. Oiko karuaru rômõtã jõvijã kō rômõ kupa ky'y. [A'e a'evoa rẽ amã'ẽ maevo sõ tite.]

Jesu, "Ajetã kuise'ẽ jẽ", e'i remẽwarã

⁶ ãmẽ Janejare'e remìgwai yvapewarã e'i ije:

– Aje ywete aã ayvukwerã Janejare'e omojikuwaoka neupe mãẽ. E'i maekwerã rupi katu tẽ werekotã. A'evõ teãmã ekoi. ãwitõ Janejare'e o'ãg rupi omojisaoka wayvu mojenuarerã kō pè karamoe remẽ, ãwĩvo ve age'e neupe omojisaoka. Wemìgwai mõ yvapewarã omuu yvy pè, ãwisõ tapekuwa manyvotã kãramõ. Ke'ĩ a'evotã, e'i maekwerã rupi katu, e'i ije.

⁷ Kee e'i Jesu okoty rewarã kō pè:

– Pejapyaka! Kuise'ẽ jẽ ajotã pekoty. Ajawyĩ aã kareta jikusiwarerã werovija mãe kō oryvaytã, e'i.

⁸ Janejare'e remìgwai yvapewarã omojisa eupe maekwerã tẽ akusiwa kareta rẽ. Ije, Juwãõ. Ije tẽ akusiwa. Itetejẽ amã'ẽ ee maekwerã kō akusiwa. Itetejẽ aenu maekwerã kō teve. Amã'ẽ maire, omojisaoka eupe maekwerã rovake ajimoenãpa'ã tite ajayvy imoe'e mijã.

⁹– ãnĩ! e'i ije ajamã'ẽ. Moko ere sõ erovake! Janejare'e remìgwai teve ije. ãwitõ ene, ãwĩ rapijarã teve ije. ãwitõ pirujẽ Jesu ayvu pè "aje ywete" e'i mãe kō, ãwĩ rapijarã teve ije. Janejare'e ayvu mojenuarerã kō ve janevo, Janejare'e remìgwai kō rômõ. Aã kareta werovija mãe kō ve janevo, Janejare'e remìgwai kō rômõ. Ojevo jẽ mã'ẽ tẽ jane. Ajawyĩ Janejare'e kõiijõ tẽ simoe'e, e'i ije.

¹⁰ ãmẽ e'i jẽ ije:

– Neremikusiwarerã amojikuwaoka neupe mã'ẽ emojikuwaoka jane kō pè, Jesu koty rewarã kō pè. Tereinõ gatu e'ã ikõ aã neremikusiwarerã iwyi kō nẽ. Teremojikuwaoka ijupe kō. Kuise'ẽ jẽ aã neremikusiwarerã rupi katu ekoità. ¹¹ Ajawyĩ manyvo jane kō ekoi remẽ, a'evõ toiko jësi! Tãwĩvo jẽ nẽ, nivoi mãe kō ekoi. Ivo katu mãe kō, toiko jẽ nẽ ivo katua rupi iko kupa! ãwĩvo pejẽ tẽ ikõ tojireko katu iko ivo katua rupi kupa nẽ! e'i Janejare'e remìgwai ije.

¹² Ajaire Jesu kee e'i ije:

– Ejapyaka! Kuise'ẽ jẽ ajotã! Ajo remẽ, jane kō rekoawerã repy rã aerutã. Poromoepyta pirujẽ ãmẽ. Nivoi mãe kō. Ivo mãe kō. Pirujẽ

poromoepytà ãmẽ, ekoawerà kō rupi katu, e'i. ¹³Pirujẽ moma'e aãparõma maekwerà tè ije. Pirujẽ amowjyepatà mõe rã teve ije. Yvy jinõ ypy remeve aikopa teãmã mãẽ tè ije. Yvy opa remẽ, aiko jẽtà aiko mãẽ teve ije, e'i Jesu.^c

¹⁴Kee ekoi mãe kō oryvay. ãwitõ tyru icy'a mãẽ jaky'a'opa mãẽ vo sō tite ojipy'aky'a'opa mãẽ. A'e kō pè Janejare'e, "Tapeike erena pè, ijokenaa ikea rupi. Tapepo'o yvyra'a poromoigo karuaru mãẽ iwa", e'i.^d ¹⁵Ajamãẽ kee ekoi mãe kō noike'ãi. Ipusi ai tè iko mãe kō. ãmõ, ãjãg rewarà kō. ãmõ, omy'aa rè ojipokuwa mãe kō. ãmõ, porojukaa rè ojipokuwa iko mãe kō. ãmõ, moma'e jimoãtãgwerà kō omoe'e rã'ãga ojarà rã'ãga rômõ mãe kō. ãmõ, owaria rè ojipokuwa iko mãe kō. A'e a'e kō noike'ãi Janejare'e rena pè.

¹⁶Ãmẽ Jesu e'i ije:

– Ije Jesu. Eremĩgwai yvapewarà mō amono nekoty eayvu tomojenuoka ene. Erekoa teremome'u ekoty rewarà kō atyry kō pè erokwa. Jõvijã Tavi Jeapyrerà e'eay tè ije. ãwitõ jaytata wasu renya ojisa kōẽ mãẽ vo 'ejẽ ije aiko, e'i ije.^e

¹⁷Ãmẽ Janejare'e 'Ãg, "Ejo, Jesu", e'i. Jesu rerekwatarà^f ve, "Ejo, Jesu", e'i. Pirujẽ eremikusiwarerà rè ojapyaka mãe kō ve, "Ejo, Jesu", te'i. Kee e'i Jesu:

– Ava mō i'ywa remẽ totuu ekoty ãmẽ. Yy poromoigo karuaru mãẽ ame'età ijupe toy'u ipupe ãmẽ. Tepy e'ãte totuu pirujẽ opota mãe kō oy'u ipupe ãmẽ, e'i.

Kareta moawjyepaa

¹⁸Ije, Juwão, kee a'e pejẽ. Pejapyaka ikenẽ! Janejare'e omojisaoka maekwerà akusiwapa, manyvotà kãramõ mãẽ rewarà. [Naikoi ayvu mō nakusiwai mãẽ mō. Akusiwapa pirujẽ.] Janejare'e 'Ãg kasia rupi akusiwapa maekwerà tapeãpatarõ e'ã ikenẽ. ãwĩvo sō peiko remẽ, Janejare'e pemomorijau ywetetã ãmẽ ky'y. Mãrãnai akusiwapa imomewa maekwerà kō oinõtã peupe ãmẽ ky'y. Pirujẽ oinõtã peupe pemotee sō aã ayvu mō pe'ĩ remẽ. ¹⁹Ãwĩvo ve eremikusywa pẽgwerà pè tapemoje'o e'ã ikenẽ.^g Ava mō sō a'evo ekoi remẽ, Janejare'e nomoigeoka'ãi wena pè opyri toiko karuaru ãmẽ. Nome'ẽoka'ãi yvyra'a poromoigo karuaru mãẽ to'u. Aepo a'e eayvukasi rômõ pejẽ. ²⁰Jesu omojisaoka ije maekwerà tè, aepo amome'u pejẽ.

– Kuise'ẽ jẽ ajotã! e'i Jesu. Aje ywete ajotã! e'i.

^c 22.13 J.Jim. 1.8; 21.6 ^d 22.14 Jinõ. 2.9; 3.22 ^e 22.16 Isa. 11.1,10; J.Jim. 5.5; J.Jim. 2.28 ^f 22.17 Jesu koty rewarà kō pewarà mō aepo e'i. Isa. 55.1; Juw. 4.10-15; J.Jim. 7.17 ^g 22.19 Kee jaa tè aepo e'i mãẽ: "Aje rōwã aepo", tapejẽ e'ã. "Janejare'e ayvu rōwã aepo", tapejẽ e'ã ikenẽ.

Aepo rè kee a'e:

– A'evo toiko ãmê! Ejo, Jõvijã Jesu! a'e enu.

²¹ [Ije, Juwão,] kee a'e pejê:

– Jõvijã Jesu tijanerereko katu ikõ okoty rewarà kõ rômõ okatuaya rupi nẽ, a'e pejê. A'evo toiko ãmê. [Awyjepa aã kareta ky'y.]